

Після тебе
Джоджо Мойес

До зустрічі з тобою #2

Довгоочікуване продовження роману Джоджо Мойес! Післямова до голлівудської історії кохання Лу і Вілла! Шість місяців поряд із прикутим до інвалідного візка Віллом змінили Луїзу. Марно вона намагалася навчитися жити після нього... Попереду – повернення додому та відчайдушні спроби почати все спочатку. Ліки від болю Лу відшукає серед товаришів у нещасті, поділившись у групі підтримки своїми печалями, радіщами, надіями та напрочуд неістинним печивом. І зустріне Сема, який знає все про життя і смерть, сильного, мужнього і до нестями закоханого...

Джоджо Мойес

Після тебе

1

Кремезний чоловік у кінці бару пітніє. Він понуро звисив голову над своїм подвійним скотчем, але щохвилини підводить очі та озирається на двері позаду. Рясний піт на його обличчі виблискує у вогнях злітної смуги. Чується довгий уривчастий видих, наче він зітхає, – і очі знову повертаються до склянки.

– Пробачте...

Я перестаю дивитися на склянки, які натираю, та кидаю на нього погляд.

– Можна мені ще один?

Я б сказала йому, що це не дуже хороша думка, що це не допоможе і що може стати тільки гірше. Але він уже дорослий хлопчик, а до закриття лишилося п'ятнадцять хвилин – згідно з правилами закладу, я не маю причин йому відмовити. Я підходжу, беру його склянку й підношу до розливального пристрою. Він киває на пляшку:

– Подвійний. – І проводить товстою долонею вниз по вологому обличчю.

– Сім фунтів двадцять пенсів, будь ласка.

Уже за чверть одинадцята, вечір вівторка, і я в тематичному ірландському пабі «Трилистик та конюшина»[1 – Символ Ірландії, різні назви однієї рослини. (Тут і далі прим. перекл.)] в аеропорту Лондон-Сіті, хоча він не

більш ірландський, ніж Магатма Ганді. Ми вже ось-ось зачинимося на ніч – за десять хвилин після зльоту останнього літака. Зараз тут лише я, напружений молодик із ноутбуком, смішліві жінки за другим столиком та оцей чоловік, що колише свій подвійний «Джеймсон». Вони чекають на свій рейс: або SC107 до Стокгольма, або DB224 до Мюнхена – останній затримали на сорок хвилин.

Я на зміні з полудня, бо в Карлі заболів живіт і вона пішла додому. То нічого – я не проти залишитися допізна. Тихенько підмугикуючи третьому диску альбому «Кельтські сопілки Смарагдового краю», [2 – Смарагдовий край – поетична назва Ірландії.] я підходжу до двох жінок, щоб забрати порожні склянки. Вони дивляться якесь відео на телефоні та сміються п'яним сміхом.

– Це моя онука, їй п'ять днів, – каже блондинка, коли я нахиляюся по склянки.

– Дуже мила, – усміхаюсь я у відповідь. Мені всі маленькі діти схожі на пухкі булочки.

– Вона живе у Швеції, а я ніколи там не була. Але ж треба поїхати побачити свою першу онуку, правда?

– Ми пиячимо за народження дитини, – розсміялися вони. – Може, вип'єте з нами? Давайте, відірвітьися від роботи лише на п'ять хвилин. Ми ніколи не доп'ємо цієї пляшки.

– Ой, а ось і наш. Ходімо, Дор.

Засвітився новий напис на табло, і вони хутко збирають свої речі. Мабуть, лише я помічаю деяку непевність їхньої ходи, коли вони прямують на посадку. Я ставлю їхні келихи на стійку й оглядаю приміщення в пошуках порожнього посуду.

– Вам ніколи не хочеться? – Низенька жінка повернулася по шарф.

– Вибачте?

– Ну, ви ходите по залі, кінець зміни. Стрибнути на літак – і вж-ж-ж! Я б так і зробила. – Вона знову засміялася. – Кожного дня, чорт забирай.

Я усміхаюсь професійною усмішкою, яку можна зрозуміти як завгодно, і повертаюся до бару.

Навколо мене крамниці зачиняються на ніч – чується брязкання металевих ролет, які ховають невинувато дорогі сумочки й «Тоблерони», [3 – Марка швейцарського шоколаду, який часто купляють у дьюті-фрі.] що рятують пасажирів, якщо ті не встигли купити комусь подарунок. Зникають вогні на третьому, п'ятому й одинадцятому виходах, і в нічне небо злітають останні на сьогодні пасажери. Вайолет, прибиральниця з Конго, штовхає свій візок до мене, похитуючи стегнами. Її черевики з гумовими підшвами трохи риплять об блискучий мармолеум.

- Доброго вечора, люба.

- Доброго, Вайолет.

- Не варто тобі бути тут так пізно - треба бути вдома, зі своїми близькими, сонечко.

Вона каже мені одне й те саме кожного вечора.

- Та ще й не дуже пізно. - Моя відповідь також однакова щоразу.

Вдоволена, вона продовжує свій шлях.

Напружений молодик із ноутбуком та спітнілий любитель скотчу вже пішли. Я закінчую розставляти склянки та підбиваю касу, двічі перевіряючи, щоб цифри на чеках збіглися з тими, що в касі. Потім занотовую все в книгу, перевіряю пляшки й пишу, що треба замовити. І саме цієї миті помічаю, що на стільці й досі висить пальто кремезного чоловіка. Я підходжу й дивлюсь на табло: саме триває посадка на рейс до Мюнхена. Це якщо в мене буде настрій побігти й віддати йому пальто. Я дивлюсь іще раз, а потім повільно йду до чоловічого туалету.

- Гей, є тут хто?

Звідти чути придушений голос, із нотками істерики. Я штовхаю двері.

Любитель скотчу схилився над раковиною та хлюпає воду собі в обличчя - бліде як крейда.

- Що, вже мій рейс?

- Тільки-но оголосили. У вас, певно, є ще декілька хвилин.

Я вже хочу піти, але щось мене спиняє. Чоловік пильно дивиться на мене, і його очі - наче два гудзики - сповнені переляку.

- Я не можу. - Він бере паперовий рушник та витирає обличчя. - Не можу я сісти в той літак.

Я чекаю.

- Я маю летіти на зустріч із новим босом, але не можу. Я не наважився йому сказати, що боюся літати. - Він трусить головою. - Не те що боюся - мене це жахає.

Я відпускаю двері, і вони зачиняються за мною.

- А що за нова робота?

Він кліпає очима:

- Ем... запчастини. Я новий старший регіональний менеджер. Запчастини. Я регіональний менеджер із запчастин для гальм у «Hunt Motors».

- Звучить дуже відповідально, - зауважую я. - У вас е... гальма.

- Я довго чекав на цю можливість. - Він важко глितнув. - Не хочу тепер померти у вогняній кулі. Не хочу померти в клятій летючій вогняній кулі.

Хочеться сказати, що навряд чи це буде летюча куля - радше швидко падаюча. Але це б йому мало допомогло. Він знову хлюпає водою собі в обличчя, і я подаю йому рушник.

- Дякую, - чути його непевний видих. Він трохи підбирається, намагаючись дати собі раду. - Певен, що вам ніколи ще не доводилося бачити такого ідіота, як я, еге ж?

- Десь по чотири рази на день.

Його очі-гудзики розширюються.

- Десь чотири рази на день мені доводиться витягати когось із чоловічого туалету. І зазвичай саме через страх літати, - поясню я.

Він кліпає очима.

- Але, знаєте, я завжди всім кажу, що жоден літак, який вилетів із цього аеропорту, не впав.

Його шия посунулась назад у комірці.

- Правда?

- Жоден.

- Навіть... навіть маленької аварії на злітній смузі не було?

Я знизую плечима.

- Тут доволі нудно. Люди летять туди, куди їм треба, а через декілька днів повертаються. - Я знову штовхаю двері, щоб відчинити. Наприкінці дня запах у туалеті так собі. - У будь-якому разі, думаю, що з вами могло б статись і дещо гірше.

- Ну... мабуть, правда ваша. - Він обдумує мої слова, дивлячись на мене з півоберта. - Так що, по чотири на день?

- Іноді й більше. А тепер, якщо ви не проти, я маю повертатися. Не думаю, що мені піде на користь, якщо люди надто часто бачитимуть, як я виходжу з чоловічих туалетів.

Він усміхається, і на мить я уявляю його за інших умов: енергійний чоловік. Радісний. Успішний керівник у галузі автомобільних запчастин на міжнародному рівні.

- Там наче ваш рейс оголошують.

- Ви вважаєте, що все буде гаразд?

- З вами все буде добре. Це дуже безпечні авіалінії. Усього години дві-три з вашого життя - та й по всьому. Дивіться, п'ять хвилин тому сів рейс SK491, і, йдучи до свого виходу, ви зустрінете стюардів та стюардес, які сміються й весело базікають, прямуючи додому. Для них політ мало чим відрізняється від поїздки на автобусі. Хтось літає два, три, навіть чотири рази на день. Вони ж не дурні: якби це було небезпечно, хіба стали б вони це робити?

- Поїздки на автобусі, - повторює він.

- Навіть безпечніше, ніж на автобусі. Набагато.

- Це точно. - Одна його брова злітає вгору. - На дорогах стільки ідіотів.

Я киваю.

Він поправляє краватку.

- Це серйозна робота.

- Буде шкода, якщо ви втратите цю можливість через таку дрібницю. Ви швидко звикнете літати.

- Може, й так... Дякую вам, міс...?

- Луїза, - кажу.

- Дякую вам, Луїзо. Ви дуже добра. - Він уважно дивиться на мене. - Може... Чи не... не хотіли б ви якось піти зі мною кудись випити?

- Сер, там оголошують ваш рейс, - відповідаю я й відчиняю для нього двері.

Він киває та намагається приховати зніяковіння, риючись у кишенях.

- Так, звісно... ну, я піду.

- Щастя вам із гальмами!

За дві хвилини я бачу, що він заблював усю третю кабінку.

О пів на другу я повертаюся додому, у мовчазну квартиру. Переодягаюся в піжамні штани й кофту з капюшоном, іду до холодильника, дістаю пляшку білого вина й наливаю собі склянку. Вино кислюче. Я перевіряю етикетку та згадую, що відкоркувала пляшку минулого вечора й забула заткнути корком. Мабуть, не варто надто сильно переживати з цього приводу - і я вмошуюсь у кріслі зі склянкою в руці.

На камінній полиці дві листівки. Одна від батьків - вони вітають мене з днем народження. Оте «Всього найкращого» від мами ріже, наче ножом. Друга від сестри - вона хоче приїхати до мене на вихідні разом із Томом.

Надійшла шість місяців тому. На автовідповідачі два повідомлення: одне від дантиста, друге – ні.

«Привіт, Луїзо. Це Джаред. Ми бачились у "Брудній качці", пам'ятаєш? Ну, ми тойво, трахалися [приглушений сміх]. Я... ну... мені сподобалося. Може, ми б могли зустрітись знову? У тебе є мій номер...»

У пляшці нічого не лишилось, і я розмірковую, чи не вийти ще по одну. Та виходити не хочеться. Не хочеться, щоб Самір із цілодобового магазину знову глузував щодо моїх постійних пляшок «піно гріджо». Не хочу ні з ким говорити. Раптом на мене напала така втома, що аж у голові гуде, – зрозуміло, що навіть якщо я ляжу в ліжко, то заснути не зможу. Я згадую Джареда та його нігті на руках – у них дуже дивна форма. Мене хвилює, якщо в людей дивні нігті? Я тупо дивлюся на голі стіни вітальні й раптом розумію, що насправді потребую повітря. Дуже потребую повітря. Я відчиняю вікно в коридорі та трохи невпевнено лізу через пожежний вихід на дах.

Уперше я була тут дев'ять місяців тому, коли агент показував мені квартиру і сказав, що попередні мешканці зробили на даху невеличкий садок – декілька рослин у горщиках та маленька лавка. «Звичайно, офіційно це вам не належатиме, але тільки з вашої квартири сюди є прямий вихід. По-моєму, тут мило – можна навіть улаштовувати вечірку!» Я глянула на нього – невже я й справді маю вигляд людини, котра влаштовує вечірки?

Ті рослини вже давно посохли й померли – я не надто вмію піклуватися про щось. Стою на даху, роздивляючись мерехтіння лондонської темряви в мене під ногами. Навкруги мільйони людей живуть, дихають, ідять, сваряться. Мільйони життів, з якими я не маю анічогісінько спільного. Дивний різновид спокою.

Виблискують натрієві лампи, звуки міста здіймаються в повітря. Ревуть двигуни, грюкають двері. За кілька миль на південь чути жорстке лопотіння гвинтів поліційного гелікоптера, промінь світла з якого пробиває темряву, розшукуючи якогось лиходія в місцевому парку. Десь далеко вие сирена. Тут завжди чути сирену.

«Ви швидко перетворите це місце на справжню домівку», – казав агент. Я майже розсміялася. Це місто таке ж чуже для мене, як і завжди. Зараз для мене будь-яке місто чуже.

Я трохи вагаюсь, а потім стаю на парапет, розвівши руки, наче якийсь п'яний канатоходець. Ставлю одну ногу поперед другої та йду біля самого краю. Волосинки на руках піднімаються через прохолодний вітерець. Коли мені було найважче, я іноді наважувалася пройти аж з одного кутка будинку до іншого. Доходячи до кінця, я сміялася в ніч: «Бачиш? Я тут – стою тут, жива, – просто на краю! Я роблю, як ти казав!»

Це стало моєю дивною звичкою: я, обрій міста, спокій темряви, анонімність. Ніхто тут не знає, хто я. Підводжу голову і насолоджуюсь нічним вітерцем. Знизу чути сміх і приглушений дзвін розбитої пляшки. Містом зміяється колони автівок – нескінченні звивини червоних габаритних вогнів,

самохідний кровоток. Тільки між третьою і п'ятою годинами ранку місто трохи заспокоюється: п'яниці нарешті вкладаються спати, шеф-кухарі ресторанів знімають свої білі одежі, паби зачиняють двері. Тишу цих годин зрідка порушують нічні автоцистерни, відкриття єврейської пекарні далі по вулиці, глухі удари пакунків з газетами, які розвозять із друкарні. Я знаю всі найнезначніші порухи в місті, бо я більше не сплю.

Десь там, унизу, скоро зачиняється «Білий кінь», повний хіпстерів та жителів Іст-Енду.[4 – Район Лондона, традиційно найбідніший.] Надворі свариться пара. Усюди по місту шпиталь збирає уламки хворих, травмованих і тих, хто так-сяк пережив іще один день. А тут, угорі, лише повітря, темрява та якийсь вантажний рейс «ФедЕксу», що прямує з Гітров до Пекіна. А ще незліченні пасажери – такі, як містер Любитель Скотчу, – що подорожують назустріч новому.

– Півтора року. Аж півтора року. Коли ж уже буде досить? – питаю я в темряви. І ось воно, закипає – неочікувана лють. Я ступаю ще два кроки й дивлюся на ноги. – Це не схоже на життя! Це ні на що не схоже!

Два кроки. Ще два. Я дійду аж до кута сьогодні.

– Ти ж, блін, не дав мені життя! Не дав! Ти просто розтрощив те, що в мене було. Розтрощив на шматки. І що мені тепер робити з тим, що лишилося? Коли ж я відчуватиму... – Я витягую руки, і шкіру обдуває холодний вітерець. Я знову плачу. – Чорти б тебе взяли, Вілле... – шепочу я. – Чорти б тебе взяли за те, що ти мене полишив...

Розпач підіймається в мені, наче раптова хвиля, накриваючи з головою. Я відчуваю, що потопаю в ній, – і з темряви чую голос:

– Вам не варто там стояти, мабуть...

Я роблю півоберта і краєм ока бачу бліде обличчя коло пожежного виходу – на мене дивляться широко розплющені темні очі. Від подиву моя нога ковзає з парапету – і вага тіла опиняється по той бік. Серце робить кульбіт, і за мить усе моє тіло поринає туди. Я, наче вві сні, невагома – у безодні нічного повітря, і мої ноги десь наді мною. Чую крик – може, мій.

Хрускіт.

Усе поглинає темрява.

2

– Як тебе звати, люба?

Навколо шиї в мене корсет.

За головою відчувається рука – ніжні швидкі рухи.

Я жива. А це й справді дивно.

– Ось і все. Розплющуй очі. Подивись на мене. Подивись. Можеш сказати своє ім'я?

Я хочу щось сказати, розтуляю рот – але голос якийсь здавлений і безглуздий. Мабуть, я прикусила язика. У роті кров – відчуваю смак металу. Не можу рухатися.

– Ми тебе зараз покладемо на спеціальні носі. Спочатку буде незручно, але я дам тобі трохи морфію, щоб полегшити біль. – У чоловіка спокійний, рівний голос, наче для нього цілком нормально, що хтось лежить поламаний на бетоні та витріщається в темне небо. Хочеться засміятися. Хочеться сказати йому, як же безглуздо вийшло, що я тут опинилась. Але все працює не так, як належить.

Обличчя чоловіка зникає з поля зору. З'являється жінка в неоновому жилеті – у неї темне кучеряве волосся, зібране у хвіст. Вона нависає наді мною та світить ліхтариком в очі, роздивляючись мене з таким холодним інтересом, наче я якийсь зразок, а не людина.

– Кисневу маску треба?

Я хочу щось сказати, але відволікаюся на біль у ногах. Господи Боже. Не думаю, що сказала це вголос.

– Численні переломи. Зіниці в нормі, реагують. Тиск дев'яносто на шістдесят. Пощастило їй, що вона впала на той тент. А могла ж упасти просто на кушетку, еге ж?... Не подобаються мені ці синці. – Відчуваю холодне повітря десь коло діафрагми, а потім дотик теплих пальців. – Внутрішня кровотеча?

– Потрібна друга бригада?

– Сер, чи не могли б ви відійти? Будь ласка, назад.

Іще один чоловічий голос:

– Я вийшов покурити – а вона, блін, упала просто на мій балкон. Мало не прибила мене.

– Ну ось бачите, вам сьогодні щастить. Не прибила ж.

– Я зроду так не лякався. Ніхто ж не очікує, що люди можуть упасти на балкон, чорт, просто з неба. Ви тільки подивіться на мій стілець! Я купив його за вісімсот фунтів у «Конрані»!.. Як ви гадаєте, я можу подати позов?

На мить западає тиша.

– Робіть що хочете, сер. Знаєте, що я вам скажу? Можете навіть подати позов на компенсацію за прибирання крові з вашого балкона. Як вам така ідея?

Перший чоловік глянув на свою колегу. Час плине, і я з ним. Я що, впала з даху? Обличчя холодне – я наче звідкись іздалеку починаю розуміти, що мене трусить.

– У неї шок, Семе.

Двері мікроавтобуса десь унизу від'їжджають. Дошка піді мною рухається і біль біль біль – усе поглинає темрява.

Сирена, синій вир. У Лондоні завжди чути сирену. Ми ідемо. Машиною швидкоі подекуди ковзає неонове світло. Тут дуже мало місця. Чоловік у зеленій формі тицяє в екран телефону, потім повертається й поправляє крапельницю над головою. Біль трохи послабшав – може, морфій? Зі свідомістю повернувся жах. Усередині мого тіла наче повільно роздувається велетенська подушка безпеки, затуляючи від мене все інше. О ні. Ні.

– Иачше?

Довелося повторити двічі, перш ніж чоловік мене почув. Він спирається руками на задню частину кабіни, щоб почути мене. Нахиляє обличчя – він пахне лимонами, і йому варто було б поголитися.

– Як ви?

– Я...

Чоловік іще трохи нахиляється.

– Вибачте, погано чути через сирену. Ми вже скоро будемо в лікарні. – Він кладе долоню на мою руку. Його долоня суха. Дотик заспокоює. Раптом мене накриває паніка – а що, як він забере руку? – Тримайтесь. Донно, ще довго?

Я не можу вимовляти слова. Весь мій рот заповнив язик. Думки плутані, штовхаються в голові. Я ж рухала руками, коли вони мене піднімали, правда? Я піднімала праву руку?

– Ене алалісувало? – шепочу я.

– Що? – Він підносить вухо аж до моїх губ.

– Алалісувало? Ене алалісувало?

– Паралізувало? – перепитує він, дивлячись мені в очі. Потім переводить погляд на мої ноги. – Можеш поворушити пальцями на ногах?

Я намагаюся згадати, як ворушити ногами. Сконцентруватися з першого разу не виходить. Чоловік простягає руку і легенько торкається мого пальця – щоб нагадати мені, де він.

– Спробуй іще раз. Ось так.

Біль пронизує обидві ноги. Різкий видих – може, схлип. Мій.

– Ноги в порядку. Біль – це добре. Важко сказати напевне, але я думаю, що хребет не пошкоджено. Зламане стегно, е ще декілька травм.

Він уважно дивиться мені у вічі. У нього добрі очі. Він знає, як сильно мені потрібна підтримка. Я відчуваю його руку. Ще ніколи я так сильно не прагнула людського дотику.

– Правда. Я певен, що вас не паралізувало.

– Акувати огу. – Мій голос чується наче звідкись іздалеку. На очі наворачтаються сльози. – Уть лашка, не ітпушкой, – шепочу я.

Він нахиляється ближче.

– Я не відпущу.

Я хочу щось сказати, але його обличчя розпливається, і я знов кудись провалююсь.

Потім мені розповіли, що я пролетіла два поверхи, прорвала собою тент величезного люксового навісу й упала на шезлонг у плетеному стилі з водозахисними сидіннями, який стояв на балконі містера Ентоні Гардінера, юриста, спеціаліста з авторського права. Він був моім сусідом, але ми ніколи не зустрічалися. Мое стегно розламалося на дві частини, а ключиця пробилася назовні. На лівій руці зламано два пальці, а на нозі плесно пробило шкіру – один зі студентів-медиків знепритомнів, коли побачив, як воно стирчить. Моїми рентгенівськими знімками тут усі захоплювалися.

У голові й досі лунає голос мого лікаря: «Не можна передбачити, що буде, якщо впасти з великої висоти». Мені, вочевидь, дуже пощастило. Вони мені це кажуть і чекають з усмішками, що я широко всміхнусь або, може, радісно затанцюю. Та я не думаю, що мені пощастило. Я дрімаю, потім прокидаюсь – іноді бачу яскраве світло операційної над головою, а іноді тиху, спокійну кімнату. Іноді – обличчя медсестри. Чую якісь уривки розмов.

«Бачила, що наробила стара у Д-4? Оце вийшов кінець зміни, га?»

«Ви проходите обстеження у “Принцес Елізабет”? Скажіть їм там, що ми вміємо робити реанімацію. Ха-ха-ха».

«Луїзо, зараз просто відпочивайте. Ми про все подбаємо. Ви маєте просто відпочивати».

Через морфій мені постійно хочеться спати. Збільшили дозу – і по тілу побігли холодні мурахи забуття.

Я розплющую очі й бачу маму – вона стоїть у ногах ліжка.

– Вона отямилася, Бернарде. Отямилася. Нам кликати сестру?

«Вона пофарбувала волосся», – ця думка десь наче на околиці свідомості. Потім інша: «Це ж моя мама». Мама зі мною більше не говорить.

– Дякувати Богу, дякувати Богу! – Мама намагає розп'яття на шиї та торкається його. Це мені когось нагадує – не пам'ятаю кого. Вона трохи нахиляється та проводить пальцями по моїй щоці. Чомусь мені на очі відразу навертаються сльози.

– О моя крихітко! – Нахиляється наді мною, наче намагається захистити мене від дальших негараздів. Відчуваю запах її парфумів, знайомий не гірше за мій власний. – О Лу! – Вона витирає мені сльози серветкою. – Я страшенно перелякалася, коли мені зателефонували. Тобі боляче? Тобі щось потрібне? Тобі зручно? Щось тобі принести? – Вона говорить так швидко, що я не встигаю відповідати. – Ми приїхали, щойно дізналися. Тріна доглядає дідуся – він передає тобі вітання. Ну, тобто він щось пробуркотів, і ми зрозуміли, що він мав на увазі. О серденько, як же так? Господи, що ти собі думала?

Не схоже, щоб вона чекала на відповідь. Усе, що я маю робити, – це лежати тут.

Мама витирає свої очі – а потім знов мої.

– Ти й досі моя донечка. І... я б собі не пробачила, якби з тобою щось сталося, а ми... ну... ми не були... ти розумієш.

– Я не оті... – Язик якийсь дивний, я наче п'яна. – Я не отіла...

– Я знаю. Але мені так важко через це, Лу. Я не могла...

– Не зараз, любя, добре? – Батько торкається її плеча.

Вона відвертається й дивиться кудись у простір, беручи мене за руку.

– Коли нам подзвонили... я думала... я не знала... – Вона знову схлипнула, притискаючи носовичок до губ. – Дякувати Богу, вона жива, Вернардє.

– Звісно, жива. Вона ж у нас гумова, еге ж? – Наді мною схиляється тато. Ми з ним говорили по телефону два місяці тому, але не бачилися півтора року – відтоді, як я поїхала зі свого містечка. Він видається таким кремезним і знайомим – але надзвичайно, надзвичайно втомленим.

– Плобаш, – шепочу я. Не знаю, що ще сказати.

– Не треба, ми просто раді, що ти жива. Навіть якщо маєш такий вигляд, наче протрималася шість раундів проти Майка Тайсона. Ти взагалі бачила себе в дзеркало після того, як опинилася тут?

Я похитала головою.

– Ну то й не дивися поки. Пам'ятаєш Террі Ніколса? Коли він упав через кермо велосипеда коло крамниці? Ну ось, якщо прибрати вуса – то десь такий вигляд і маєш. Хоча... – Він нахилився ближче. – Якщо придивитися...

- Бернарде.

- Завтра ми принесемо тобі пінцет. У будь-якому разі, якщо тобі ще колись захочеться навчитися літати - рушай кудись, де є злітна смуга. Мабуть, просто розвести руки й стрибнути у твоєму випадку недостатньо.

Намагаюсь усміхнутися.

Вони обое схилюлися наді мною. Обличчя напружені, знервовані.

- Вона схудла, Бернарде. Тобі не здається, що вона схудла?

Батько нахиляється, і я бачу, що очі в нього вологі, а усмішка тремтить трохи сильніше, ніж зазвичай.

- Вона має чудовий вигляд, люба. Точно. Вигляд у тебе супер. - Він стискає мою долоню, підносить до своїх губ та цілує. Тато ніколи в моєму житті такого не робив.

Саме тут я усвідомлюю, що мало не померла, і з грудей раптом виринається плач. Я заплюшую очі, і з них ллються пекучі сльози. Він тримає мою долоню у своїх великих руках, укритих мозолями від роботи з деревиною.

- Ми тут, серденько. Усе добре. Тепер усе буде добре.

Протягом двох тижнів вони щодня приїждять за п'ятдесят миль до мене. Потім - кожних декілька днів. Батько взяв відпустку на роботі, бо мама сама не їздить так далеко - у Лондоні ж усяке може трапитися. Вона часто це повторює, зі скрадливим поглядом за спину, наче за дверима палати стоїть злодій з ножом. Тріна завжди залишається доглядати дідуся - але коли мама це каже, то стає зрозуміло, що не моя сестра висловила таку пропозицію.

Мама привозить домашню їжу - відтоді, як ми разом п'ять хвилин роздивлялися мій обід, але так і не змогли втямити, що ж воно таке.

- Ще й ці пластикові підноси, Бернарде! Як у в'язниці.

Вона сумно потикала те виделкою, а потім понюхала. І з того часу вона завжди привозить велетенські сандвічі - товсті шмати шинки чи сиру в білому батоні, - а також домашній суп у банці. «Зрозуміла їжа», - каже вона. Годує мене, як дитину. Язик поступово повертається до нормальних розмірів - коли я впала, то мало не прокусила його наскрізь. Мені сказали, що це не рідкість.

У мене було дві операції на стегні, а ліва нога та рука в гіпсі по самі суглоби. Кіт, один із санітарів, запропонував написати щось у мене на гіпсах - мовляв, це не дуже добра прикмета, якщо вони залишаються білими. Але його напис виявився таким непристойним, що Евеліні, медсестрі з Філіппін, довелося замазати його, щоб ніхто не побачив. Він возить мене на рентген та в аптеку, дорогою розповідаючи лікарняні плітки. Я б чудово жила і без розповідей про те, як люди повільно й жахливо помирають, але

Його це явно веселить. Я впала з п'ятиповерхівки і вижила, тож у лікарні я точно крутіша за пацієнта з кишковою непрохідністю з палати «С» або дурепи, що випадково відрізала собі палець секатором.

Неймовірно, як швидко втягуєшся в лікарняне життя. Я прокидаюся, мною опікуються декілька людей – я їх уже впізнаю, – потім намагаюся правильно відповідати лікарям і чекаю, доки прийдуть батьки. Вони займаються якимись дрібницями в мене в палаті й надзвичайно шанобливо ставляться до лікарів, які до мене заходять. Тато постійно перепрошує за те, що я не можу нормально стрибати, – аж доки мама не дає йому копняка в ногу. Досить боляче, мабуть.

Коли звичні справи закінчено, мама прогулюється по крамницях у вестибюлі й повертається з гучним обуренням щодо кількості фастфудів.

– Тільки уяви собі, Бернарде, той одноногий з відділення серцево-судинних сидить собі там, занурившись по вуха у чизбургер та картоплю! Неймовірно!

Тато сидить на стільці біля моїх ніг і читає місцеві газети. У перші декілька тижнів він усе чекав, коли ж з'явиться стаття про мене. Я намагалася йому пояснити, що в цій частині міста навіть про подвійні вбивства не завжди згадують у коротких повідомленнях. А ось у Стортфолді минулого тижня на першій шпальті була стаття під назвою «На стоянці біля супермаркету залишили візки в неналежному місці». А за тиждень до того – «Школяр засмучений через стан ставка для качок». Тож переконати його важко.

У п'ятницю після останньої операції на стегні мама привозить халат – він на один розмір мені завеликий. Також у неї велетенський пакунок яечних бутербродів. Мені навіть не доводиться питати, що там, – як тільки вона відкрила пакунок, палату огорнув сірчистий запах. Батько махає перед носом долонею:

– Медсестри казатимуть, що то я, Джозі. – Він швидко відчиняє й зачиняє двері.

– Вона занадто худа – їй треба їсти яйця. А тобі б узагалі краще помовчати – ти звалював свої запахи на собаку ще два роки після того, як він здох.

– Та я ж просто хотів зберегти романтику наших стосунків, люба.

Мама стишила голос:

– Тріна казала, що її колишній якось пустив півня і накрив її ковдрою з головою. Тільки уяви!

Батько глянув на мене:

– Коли я таке роблю, твоя мама погрожує змінити громадянство.

Вони сміються, але є якась напруга. Я чітко це відчуваю. Коли весь світ стискається до крихітної кімнати, починаєш різко відчувати найдрібніші

зміни настрою: коли лікарі беруть рентгенівські знімки й відвертаються, щоб їх роздивитися, коли сестри прикривають рота, щоб поговорити про когось, хто помер десь поруч.

– Що таке? У чому річ? – питаю.

Вони ніяково дивляться одне на одного.

– Ну... – Мама сідає на краю ліжка. – Доктор каже... консультант каже... не зовсім зрозуміло, як саме ти впала.

Я відкушую шматок яечного бутерброда – лівою рукою я вже можу тримати деякі речі.

– А... Мене відволікли.

– Коли ти ходила дахом.

Жую свій бутерброд.

– А може, ти ходила вві сні, серденько?

– Тату. Я ніколи в житті не ходила вві сні.

– Ходила. Пам'ятаєш, коли тобі було тринадцять, ти вві сні спустилася на кухню і з'їла половину торта, що був призначений для Тріни на день народження?

– М-м... Ну, є певна вірогідність, що я тоді не зовсім спала.

– І рівень алкоголю в тебе в крові... Лікарі кажуть, що ти випила... випила страшне багато.

– У мене був важкий вечір на роботі. Я випила склянку чи дві, а потім піднялася на дах подихати свіжим повітрям. А тоді мене відволік голос.

– Голос.

– Я стояла на краю і дивилася на місто. Я іноді так роблю. А потім почула за спиною голос – голос дівчини. Я злякалась і втратила рівновагу.

– Дівчини?

– Я пам'ятаю лише її голос.

Тато нахилився до мене:

– А ти певна, що то була справжня дівчина? Не уявна...

– Тату, я розтрощила собі стегно, а не голову.

– А вони й казали, що швидко викликала дівчина. – Мама торкнулася татової руки.

– Тобто ти кажеш, що це нещасний випадок?

Я перестаю жувати. Вони сором'язливо відводять очі.

– Що? Ти... ти думаєш, що я стрибнула, чи що?

– Ми нічого такого не кажемо. – Тато чує потилицю. – Просто... ну... відтоді як... усе пішло якось не так... ми довго не бачили тебе... і нас трохи здивувало те, що ти серед ночі гуляєш дахами. Раніше ти боялася висоти.

– Раніше я була заручена з чоловіком, який вважав нормальним рахувати витрату калорій уві сні. Господи, ось чому ви так мною опікуєтеся? Бо думаєте, що я хотіла себе вбити?

– Ні, просто нас розпитують про всіляке...

– Хто розпитує? І про що?

– Та ті, психіатри. Вони просто хочуть пересвідчитися, що ти в нормі. Усе склалося... ну... ти розумієш, відтоді...

– Психіатри?

– Вони записали тебе на прийом. Щоб поговорити з тобою. У нас була довга бесіда з лікарями – і ми забираємо тебе додому. Це лише доки ти не одужаєш. Ти ж не можеш сама залишатись у тій твоїй квартирі. Вона...

– Ви були в мене у квартирі?

– Ну, ми ж мали забрати твої речі.

Запала тиша. Я уявляю, як вони стоять на порозі. Мама міцно тримається за сумочку, роздивляючись брудну постіль, порожні пляшки з-під вина на камінній полиці, одинокий надкушений горіховий батончик у холодильнику. Уявляю, як вони хитають головами, обмінюючись поглядами. «Ми точно зайшли в потрібну квартиру, Вернаде?»

– Зараз тобі треба побути з родиною – доки ти не оговтаєшся.

Я хочу сказати, що мені буде нормально і в моїй квартирі – хай там що вони думають. Хочу робити свою роботу, приходити додому і нічим не клопотатися до наступної зміни. Я хочу сказати, що не можу повернутись у Стортфолд і бути знову тією дівчиною. Тією, яка. Я не хочу відчувати дбайливо замасковане мамине несхвалення, не хочу татового життєрадісного «все добре, все буде добре». Не хочу проходити повз Віллів будинок щодня, думаючи, яке місце я в ньому мала, – від цього ніде не подітися.

Але я не хочу цього казати. Бо раптом стомилася, усе болить – і я просто більше не можу боротися.

За два тижні тато привозить мене додому у своєму робочому фургоні. Там попереду лише одне місце для пасажирів, тому мама залишилася вдома готуватись. Під нами несеться шосе, і мій шлунок нервово напружується.

Веселі вулиці мого рідного містечка тепер мені чужі. Я споглядаю їх дещо віддалено, вивчаю. Усе здається таким маленьким, таким стомленим, таким нудотно-солодким. Я розумію, що саме так бачив це Вілл, коли вперше повернувся додому після аварії. Відганяю цю думку. Ми під'їжджаємо до нашої вулиці, і я намагаюся провалитися крізь сидіння. Не хочу цих ввічливих розмов із сусідами, не хочу виправдовуватися. Не хочу, щоб мене судили за мої вчинки.

– Ти як? – Тато повертає голову до мене, наче здогадався, про що я думаю.

– Нормально.

– Ну й молодчинка. – Він коротко плескає мене по плечу.

Мама вже чекає на нас коло дверей, коли ми паркуємося коло будинку. Вона, мабуть, стояла коло вікна з півгодини. Тато ставить мої сумки на сходинку та повертається допомогти мені вийти з машини, підтримуючи мене плечем.

Я обережно спираюся ціпком на брукований тротуар і майже фізично відчуваю, як за моєю спиною шурхотять штори в сусідніх будинках, поки я доходжу до ганку. «Дивись, хто приїхав, – чую я їхній шепіт. – Цікаво, що вона накоїла цього разу?»

Тато веде мене вперед, уважно стежачи, як я ставлю ноги, – наче раптом вони можуть зірватися та бозна-куди побігти.

– Нормально? – повторює він. – Давай, не квапся.

Бачу, як дідусь визирає з-за маминої спини в коридорі – на ньому, як завжди, картата сорочка та улюблений синій джемпер. Нічого не змінилося. Навіть шпалери ті самі. У коридорі той самий килим – на ньому видно смужки там, де мама пилюсила зранку. На гачку висить моя стара синя куртка з капюшоном. Півтора року. А таке відчуття, наче я років десять тут не була.

– Не підганяй її, – каже мама, стиснувши руки. – Ви йдете надто швидко, Бернарде.

– Та вона ледь пережене Мо Фараха.[5 – Відомий британський бігун.] Якщо ми будемо йти ще повільніше, це буде прогулянка Місяцем.

– Обережно, сходи. Бернарде, може, будь позаду – якщо вона впаде?

– Та я знаю, де сходи. Це ж тут усього лише двадцять шість років прожито.

– Дивися, щоб вона не перечепилася через поріг, Бернарде. Ти ж не хочеш, щоб вона і друге стегно зламала.

«Господи, – думаю я. – Ось так тобі було, Вілле? Кожного-кожного дня?»

І тут на порозі з'являється моя сестра, відштовхуючи маму вбік.

– Заради Бога, мамо! Давай, Гопалонгу! [6 – Ім'я вигаданого ковбоя, героя книжок та фільмів.] Ото, блін, ти влаштувала тут шоу.

Тріна підставляє під мою вільну руку своє плече та кидає швидкий погляд у бік сусіднього будинку. Її брови здіймаються вгору у німому жесті «Що, справді?» Я майже фізично чую, як із шурхотом запинаються штори.

– Купка витріщак, блін. Ану швидше – я обіцяла Томасу, що ти покажеш йому шрами, перш ніж він піде на свій гурток. Боже, як ти схудла. Твої цицьки наче два мандарини в шкарпетках.

Сміятись і йти водночас мені важко. Томас біжить мене обіймати, і мені доводиться спертись об стіну, щоб він мене не збив.

– Вони правда тебе розрізали, а потім зібрали назад? – питає. Він уже мені по груди на зріст. Спереду немає чотирьох зубів. – Дідусь каже, що вони точно щось зібрали не так, як було. І хто його знає, як нам це зрозуміти.

– Бернарде!

– Та я ж пожартував.

– Луізо. – Голос у дідуса хрипить. Він підходить до мене та обіймає – і я його теж. Його старечі руки тримають мої наддивовижу міцно. Супиться. Удає, що сердиться.

– Я знаю, тату. Я знаю. Але тепер вона вдома, – каже мама.

– Ти повертаєшся у свою стару кімнату, – оголошує тато. – Тільки ми там поклеїли шпалери з трансформерами для Томаса – ти ж нічого не маєш проти декількох автоботів та предаконів?

– А в мене в дупі були черв'яки, – видає Томас. – Мама каже, що про це не треба казати комусь не вдома. А ще не треба пхати пальці...

– О Господи! – перепиняє його мама.

– Ласкаво просимо додому! – резюмує тато, і сумка з його рук падає мені на ногу.

Озираючись назад, я бачу, що перші дев'ять місяців після смерті Вілла я була наче в тумані. Я відразу поїхала до Парижа – навіть не повертаючись додому. Від свободи в мене паморочилась голова, а Вілл пробудив у мені такі апетити, яких я раніше не знала. Я найнялася працювати в бар, куди часто заходили іммігранти, – тут не звертали уваги на мою жакливу французьку. Поступово я покращувала своє знання мови. Я винайняла невеличку кімнату в Шістнадцятому окрузі над ресторанчиком близькосхідної

кухні. Ночами я просто лежала тут без сну, прислухаючись до розмов нічних пияків та ранкових кур'єрів. І щодня почувалася так, наче проживаю не своє життя.

У перші місяці з мене наче зняли шкіру – я відчувала все неймовірно гостро. Прокидалась у сльозах або зі сміхом і дивилася на світ так, наче з очей прибрали якийсь фільтр. Куштувала нові страви, гуляла незнайомими вулицями й розмовляла з людьми не своєю мовою. Іноді мені здавалося, що він переслідує мене, що я дивлюсь на все його очима, що чую його голос.

«Що ти про це думаєш, Кларк?»

«А я ж казав, що тобі сподобається!»

«Скуштуй це! Спробуй те! Давай!»

Без свого звичного повсякдення я загубилася. Мені знадобилося декілька тижнів, перш ніж я перестала вважати свої руки безглуздими без щоденного дотику до його тіла: м'яка сорочка, на якій я застібала гудзики, теплі нерухомі руки, які я ніжно мила, шовковисте волосся, яке я й досі відчувала між пальцями. Мені бракувало його голосу, його різкуватого сміху – він так рідко сміявся. Я сумувала за тим, як повільно опускалися його повіки, коли він засинав. Моя мати – а вона й досі була проти того, що я стала частиною цього всього, – сказала, що любить мене, але ніяк не може примиритися, що ця нова Луїза – та сама дівчинка, яку вона ростила. Я втратила родину, втратила коханого – і так обірвалися всі ниточки, які пов'язували мене з тією людиною, котрою я була. Я почувалася так, наче просто пливу кудись у невідомий Всесвіт, без жодного якоря.

Я намагалася жити новим життям. Заводила принагідні дружні стосунки з іншими мандрівниками: молодими людьми з Англії, у яких освітнє «вікно»;[7 – Gap year – рік паузи в освіті, зазвичай між школою та університетом. Молоді люди подорожують і намагаються визначитися щодо свого подальшого життя.] американцями, які проходять шляхами улюблених літературних героїв, переконаними, що ніколи не повернуться на свій Середній Захід; заможними молодими банкірами; туристами. Переді мною постійно проходили обличчя, що тікали від свого життя. Я усміхалася, базікала з відвідувачами, працювала – і переконувала себе, що роблю так, як він хотів. Це мало мене втішало.

Зима відступила, і весна сповнила місто своєю красою. І раптом я прокинулася вранці й зрозуміла, що це місто більше мені не подобається. Принаймні я не відчувала себе достатньо парижанкою, щоб залишитися тут. Історії іммігрантів набридли, парижани стали якимись неприязними – а може, я просто почала помічати безліч причин того, чому саме мені тут не місце. Це місто – хай би яке привабливе воно було – справляло враження вишуканої дизайнерської сукні, яку купили поспіхом і вона не сіла за фігурою. Я звільнилась і поїхала мандрувати Європою.

Не минуло й двох місяців, і я відчула себе ще гірше. Майже завжди була на самоті. Ненавиділа цей стан, коли не знаєш, де ночуватимеш, коли постійно звиряєшся з розкладами поїздів та непокоїшся через валюту. Важко було заводити знайомства – я не довіряла нікому, кого зустрічала. Та й що я могла розповісти про себе? Якись загальні відомості – та й по всьому. Те, що мало вагу для мене і було мені цікавим, я не могла нікому розказати. А

коли не маєш із ким поговорити, то всі ці красиві місця, які бачиш, – фонтан Треві або канал в Амстердамі – стають лише порожніми пунктами в списку. Останній тиждень минув на пляжі в Греції – усе тут мені нагадувало про той пляж, де ми з Віллом були незадовго до того. Скоро мені набридло сидіти на піску та відганяти від себе засмаглих чоловіків, яких, здавалося, всіх звали Дмитріс. Час там не давав мені втіхи, і я врешті повернулась до Парижа – по суті, мені більше не було куди повертатися.

Намагаючись вирішити, що робити далі, я два тижні ночувала на дивані в дівчини, з якою ми разом колись працювали в барі. Я згадала нашу з Віллом розмову про кар'єру і написала в декілька коледжів щодо курсів дизайну, та в мене не було ніякого досвіду роботи, і мені ввічливо відмовили. Я втратила те місце, яке мені пропонували після смерті Вілла, – його віддали комусь іншому, бо я не просила почекати. В адміністрації мені сказали, що я можу спробувати наступного року, – але з їхнього тону я зрозуміла, що всі знають: я не повернуся.

Я шукала роботу в інтернеті, але виявилось, що, незважаючи на все пережите, мені й досі бракує кваліфікації, аби робити бодай щось цікаве. А потім, коли я саме думала, чим же займатися, зателефонував Майкл Ловлер, нотаріус Вілла, і сказав, що час зробити щось із тими грошима, які мені залишив Вілл. Це стало для мене приводом, на який я чекала. Він допоміг сторгуватися за моторошно дорогу квартиру на краю Сіті[8 – Центр Лондона.] – я обрала це місце, бо згадала, як Вілл щось казав про бар на розі вулиць неподалік. Мені ввижалося, що так я буду ближче до нього. Лишилося ще трохи грошей, щоб її меблювати. За шість тижнів після мого повернення до Англії мене взяли на роботу в бар «Трилисник та конюшина», я переспала з хлопцем на ім'я Філ, якого не планувала ніколи більше бачити, і стала чекати, коли ж нарешті почну жити.

Минуло дев'ять місяців. Досі чекаю.

Протягом першого тижня вдома я нечасто виходила кудись. У мене все боліло, я швидко втомлювалася. Легко було просто лежати в ліжку та дрімати під дією екстрапотужних знеболювальних. Я втішала себе тим, що найважливішим було дати своєму тілу одужати. Дивно, але повернення в батьківський дім стало для мене тим, що треба: тут я нарешті змогла спати більш як чотири години поспіль; приміщення були достатньо малі, щоб я могла ходити, тримаючись за стіни. Мама годувала мене, дідусь складав компанію. Тріна повернулась у коледж, а з нею і Том. Удень я багато дивилася телевізор, дивуючись нескінченній рекламі кредитних компаній, підйомників для інвалідів та інтересу до дрібних відомих осіб (я нікого з них не знала, бо мене майже рік не було в країні). Я жила наче в крихітному кокони – але в ньому в кутку копирсався величезний слон.

У розмовах ми не зачіпали тем, які могли б порушити цей крихкий баланс. Удень я дивилася новини про якусь відому людину, а за вечерею казала щось на кшталт: «А ви чули, що кажуть про Шайну Вест?» – і мама з татом вдячно підхоплювали тему, зауважуючи, що вона повія, чи має гарну зачіску, чи ні те ні се. Ми говорили про «Торги на горищі» («А мені завжди було цікаво дізнатися, скільки б дали за те вікторіанське кашпо твоєї матері – потворна річ») та про «Ідеальний будинок» («Я б у такій ванні й собаку не

мила!»). Я не думала ні про що, крім їжі та простих клопотів: одягатися, чистити зуби, виконувати крихітні мамині доручення («Слухай, серденько, поки мене не буде, розсортуй, будь ласка, свої брудні речі – я закину їх зі своїми кольоровими»).

Але зовнішній світ повільно підповзав до мене все ближче. Я чула, як сусіди розпитували мою маму, коли та розвішувала білизну:

– Так що, твоя Лу вдома?

– Вдома, – нехарактерно коротко відповідала мама.

Я помітила, що стала уникати кімнат, з яких видно замок, – але все одно знала, що він там. І в ньому живуть люди, які дихають пам'яттю про Вілла. Іноді мені ставало цікаво: що з ними тепер? Коли я була в Парижі, мені передали листа від місіс Трейнор, у якому вона офіційно дякувала мені за все, що я зробила для її сина. «Я знаю, Ви зробили все, що могли», – писала вона. Більше я про них нічого не знала. Уся їхня родина стала для мене примарними залишками часів, які я не мала сил згадувати. Нашу вулицю накривало тінню від замку на декілька годин щодня, і для мене присутність Трейнорів стала ніби якимсь докором.

За два тижні після мого приїзду я помітила, що тато з мамою перестали ходити на місцеві зустрічі.

– Сьогодні ж вівторок? – запитала я на третій тиждень, коли ми сиділи за вечерею. – Хіба ви не мали б уже піти?

Вони глянули одне на одного.

– А, ну... ні. Нам і тут непогано, – сказав тато, жуючи свою свинину.

– Та я можу й сама побути, нічого страшного, – кажу. – Мені вже набагато краще. Я абсолютно не проти подивитися телевизор. – Потай від інших я давно хотіла просто посидіти без чийогось нагляду. Відтоді, як я приїхала, мене жодного разу не полишали саму більш як на півгодини. – Правда. Ідіть і розважтеся трохи. Я в нормі.

– Ми... ми просто не хочемо туди більше ходити, – сказала мама, роздивляючись картоплину, яку різала.

– Люди... різне говорять. Про те, що сталося. – Тато смикнув плечима. – Так що скінчилося тим, що нам простіше не ходити туди.

На цілих шість хвилин запала тиша.

Були й більш конкретні нагадування про мое минуле життя. Нагадування, одягнені в штани для бігу в обтяжку з тканини з особливими вологовідвідними властивостями.

Коли четвертий ранок поспіль Патрік пробіг повз наш будинок, я здогадалася, що це не випадково. Першого дня, почувши його голос, я прошкутильгала до вікна та глянула крізь завіси. Онде він, унизу, розтягує сухожилля, розмовляючи з якоюсь блондинкою. Волосся в неї зібране у

хвостик, сама одягнена в лайкру гарно дібраних відтінків – одяг сидить на ній так щільно, що неважко побачити, чим саме вона снідала. Вони були як двоє олімпійців, що пропустили змагання з бобслею.

Я відступила трохи від вікна, щоб він не побачив мене, якщо раптом гляне вгору. За мить вони попрямували далі – рівні спина, пружні ноги. Просто пара блискучих бірюзових поні, запряжених у карету.

Два дні по тому я саме вдягалася, коли знов їх почула. Патрік щось голосно розповідав про вуглеводне навантаження, а його дівчина підозріло глянула на дім – наче її саму дивувало, що вони вже вдруге зупиняються на одному й тому самому місці.

На третій день, коли вони прибігли, я була у вітальні з дідусем.

– Треба потренувати прискорення, – голосно запропонував Патрік. – Давай біжи до третього стовпа, а я засікатиму час! Інтервал – дві хвилини! Марш!

Дідусь промовисто закотив очі.

– Він що, робить таке щодня відтоді, як я приїхала?

Очі дідуса закотилися чи не в потилицю.

Я крізь штори дивилася, як Патрік стоїть, уважно вдивляючись у таймер, – у найкращій позі просто перед моїм вікном. На ньому чорна флісова кофта на блискавці та добре дібрані лайкрові шорти. Я стояла в декількох футах від нього, з іншого боку штори, – дивилась і тихо дивувалася тому, як цей чоловік міг бути тим, кого я довго, як я думала, кохала.

– Давай, давай! – кричав він, підвівши погляд від таймера.

Дівчина, як слухняний пес, торкнулася стовпа коло нього та чкурнула назад.

– Сорок дві і тридцять вісім! – оголосив він схвально, коли вона повернулася, важко дихаючи. – Думаю, ти могла б іще на півсекунди краще.

– Це для тебе шоу. – До кімнати ввійшла мама з двома кухлями.

– Та я здогадалася.

– У супермаркеті я бачила його матір – вона спитала, чи повернулася ти, і я їй сказала. І не дивися так на мене – я не змогла б їй збрехати. А в отієї, – вона кивнула в бік вікна, – цицьки несправжні. Про це весь Стортфолд говорить. Кажу тобі, на них можна дві чашки чаю поставити. – Вона зупинилася біля мене. – Знаєш, вони заручені.

Я думала, ця новина мала б мене боляче вжалити. Але я сприйняла це на диво спокійно.

– Ну... вони наче добре підходять одне одному.

Мама ще трохи постояла коло вікна, дивлячись на Патріка.

– Він непоганий хлопець, Лу. Просто... просто ти змінилася. – Вона дала мені кухоль і відвернулася.

Нарешті одного ранку, коли він закінчував віджимання на тротуарі коло мого дому, я відчинила двері й вийшла на вулицю. Спершись на ганок, я склала руки на грудях і почала пильно дивитися на нього, аж доки він підвів на мене погляд.

– Не варто тут надовго зупинятися – сусідський собака ретельно оберігає цю частину тротуару.

– Лу! – вигукнув він так, наче я була останньою людиною, яку можна було побачити на ганку мого власного будинку, де він бував гостем декілька разів на тиждень протягом семи років. – Для мене сюрприз побачити тебе тут. Я ж думав, ти вирушила завойовувати великий світ!

Його наречена, що віджималася поруч, підвела очі та швидко знов їх опустила. Її сідниці напружилися ще більше – хоча, може, це мені здалося. Вгору – вниз, вгору – вниз. Усе її тіло шалено підскакувало. Я навіть почала хвилюватися за її груди.

Він схопився на ноги.

– Це Керолайн, моя наречена. – Він уважно на мене подивився, очікуючи реакції. – Ми готуємося до наступної «Залізної людини».[9 – Змагання з триатлону, що вважаються найскладнішими одноденними змаганнями у світі.] Уже удвох брали участь.

– Це... так романтично, – зауважила я.

– Ну, ми з Керолайн вважаємо, що приємно робити щось разом.

– Я бачу, – кажу. – І у вас обох бірюзові лайкрові костюми!

– Ну, це наш командний колір.

Запала коротка тиша.

– Вперед, командо! – Я скинула в повітря кулак.

Керолайн теж звелася на ноги й почала розтягувати м'язи стегна, згинаючи ногу, наче лелека. Мені від неї дістався кивок – мінімум увічливості в такій ситуації.

– А ти схудла, – сказав він.

– Ну, мабуть. Крапельниця з фізрозчином – непогана дієта.

– Я чув, що... що в тебе стався нещасний випадок. – Він співчутливо схилив голову.

– Новини швидко ширяться.

– У будь-якому разі, добре, що ти в нормі. – Він шморгнув носом і глянув униз по вулиці. – Тобі, мабуть, нелегко було цей рік. Ну, все те, що тобі довелося пережити...

А ось і воно. Я намагалася дихати. Керолайн абсолютно відмовилася на мене дивитися, приділяючи всю увагу розтягуванню.

– Ну що ж, вітаю з весіллям.

Він гордо глянув на свою майбутню дружину, милуючись її сильною ногою.

– Знаєш, як кажуть, одразу розумієш, коли час настає. – Його усмішка виказувала якусь нещирю спробу виправдатися. Це мене й добило.

– Ну звісно. Сподіваюся, ти відклав досить грошей на весілля – це ж недешево.

Вони обоє глянули на мене.

– А що там із мою історією, яку ти продав у газети? Тобі добре заплатили, Пате? Пару тисяч, не менше? Тріні так і не вдалося дізнатися, скільки саме. Думаю, за смерть Вілла точно можна купити кілька красивих костюмів із лайкри, так?

Керолайн кинула на нього такий погляд, що я зрозуміла: цю частину своєї історії він ще не розповідав.

Він подивився на мене, і на його щоках почали наливатися дві червоні плями.

– Я не маю ніякого стосунку до цього.

– О, ну звичайно ж, ні. Ну, приємно було тебе побачити, Пате. Щастя тобі з весіллям, Керолайн! Ти точно будеш най... найсильнішою нареченою в місті.

Я розвернулась і повільно зайшла в дім. Зачинила двері, сперлась на них спиною. Серце колотилось об груди. Я так і стояла, аж доки не переконалася, що вони побігли далі.

– Виродок, – сказав дідусь, коли я прошкутильгала у вітальню. Потім знов кинув нищівний погляд у вікно. – Виродок. – І захихотів.

Я дивилась на нього і раптом сама почала сміятись. Уперше за останній час.

– То як, вирішила, що робитимеш далі? Коли тобі покращає?

Я лежала на ліжку. Тріна телефонувала з коледжу – вона чекала на Тома, поки той у футбольному гуртку. Наді мною на стелі розкинулося ціле сузір'я з блискучих наліпок Томаса – їх, мабуть, тепер і не прибрати без доброї половини самої стелі.

- Ще ні.
- Але ж треба щось робити. Не можна просто відсиджувати зад цілу вічність.
- Я і не відсиджую зад. І мое стегно ще болить. Фізіотерапевт каже, що краще лежати якомога більше.
- Мама і тато цікавляться, що ти плануєш. У Стортфолді роботи немає.
- Я знаю.
- Ти наче дрейфуєш кудись. Тобі нічого не цікаво.
- Тріно, я щойно впала з даху. Мені треба відновити сили.
- Ну а до того ти вешталася світом. Потім працювала в барі - щоб знайти те, чим хочеться займатися. Тобі треба трохи впорядкувати безлад у голові. Якщо ти не збираєшся навчатися, то слід нарешті вирішити, що робитимеш зі своїм життям. У будь-якому разі, якщо поки ти збираєшся лишитись у Стортфолді, треба здати твою квартиру. Мама й тато не можуть утримувати тебе довіку.
- І це каже жінка, яку банк «Мама й тато» підтримує вже років вісім.
- Я навчаюся, на денному. Це різні речі. Крім того, я продивилася твої банківські виписки, поки ти була в лікарні. Оплатила твої рахунки. У тебе залишилось приблизно півтори тисячі фунтів - це з лікарняними. А до речі, куди, в біса, ти дзвонила за океан? Ті дзвінки коштують цілу купу грошей!
- Не твоє діло.
- Я склала список агентів з нерухомості в тому районі - вони займаються орендою. Потім можна ще раз переглянути пропозиції в коледжах - може, хтось вилетів з того курсу, на який ти хотіла вступити.
- Тріно, ти мене втомлюєш.
- А що, який сенс стирчати там без діла? Тобі відразу стане краще, коли ти матимеш якусь мету.

Так, мене це дратувало, але в цих чіпляннях сестри було щось підбадьорливе. Крім неї, ніхто не зважувався на таке. Мої батьки, мабуть, і досі вважали, що в мене не всі клепки в голові на місці і зі мною треба поводитися, як із дитиною. Мама складала мій випраний одяг на ліжку, охайно згорнутий, тричі на день готувала мені їжу, а коли я перехоплювала її спостережливий погляд, вона вичавлювала якусь незграбну посмішку, яка передавала все, що ми одна одній не казали. Тато возив мене на фізіопроцедури, дивився зі мною телевизор і не глузував з мене. Тож тільки Тріна поводитися зі мною як завжди.

- Ти ж знаєш, що я казатиму, правда?

Я перевернулася на бік і скривилася від болю.

- Знаю. А може, ні.

- І ти знаєш, що сказав би Вілл. У вас була угода - і ти не можеш порушити своє слово.

- Ну все, досить. Цю розмову закінчено.

- Добре-добре. О, Том виходить із роздягальні. Побачимось у п'ятницю! - Вона сказала це так, наче ми говорили про музику, плани на відпустку чи шампуні.

Вона роз'єдналась, а я лишилася лежати і дивитись у стелю.

«У вас була угода».

Була. І дивися, що тепер вийшло.

Тріна добряче діставала мене, проте за ті декілька тижнів, що я пробула вдома, мені стало значно краще. Палиця вже була мені не потрібна - з нею я почувалася так, наче мені вже під дев'яносто. Та я й забувала її всюди, куди ходила. Майже щоранку ми з дідусем ходили гуляти в парк - на цьому наполягла мама. Лікарі радили дідусеві щодня робити якісь фізичні вправи, але одного ранку вона вийшла за ним слідом і побачила, що він іде прямісінько в магазин на розі, де купляє величезний пакунок шкварок і з'їдає їх дорогою додому.

Ми ходили повільно: обое кульгали й обом було насправді нікуди йти. Мама постійно заохочувала нас піти погуляти навколо замку - щоб «змінити оточення», - але я ігнорувала ці пропозиції. Щойно ми виходили вранці за ворота, дідусь теж упевнено кивав у бік парку - і не тільки тому, що туди ближче чи там неподалік букмекерська контора. Думаю, він знав, що я не хочу йти до замку. Я ще не була готова. І вважала, що ніколи не буду.

Ми робили два повільних кола навколо ставка з качками, сідали на лавку й дивилися, як батьки приводять малечу погодувати птахів, як курять підлітки, сварячись одне з одним - перші безпорадні спроби залицянь. Потім ми йшли в букмекерську контору, де дідусь міг просадити три фунти в подвійній ставці на коня з кличкою Собачий Хвіст. Виходячи звідти, він сумно жмакав свій квиток і кидав його у смітник, а я, щоб утішити його, обіцяла купити пончик з повидлом у супермаркеті.

- Дітичні, - сказав він у відділі випічки. Я не зрозуміла й насупила брови. - Дітичні, - повторив він, показуючи на пончики, і засміявся.

- А, зрозуміла. Добре, мамі так і скажемо: купили дієтичні пончики.

Мама казала, що він став смішливим через свої ліки - думаю, це не найгірший побічний ефект. Він і далі сміявся, коли ми стояли в черзі біля каси. Я схилила голову, шукаючи в кишенях монетки, і думала, чи треба допомогти татові в садку на вихідних, - і тому цілу хвилину не помічала шепіт у себе за спиною.

- Це через провину. Кажуть, вона намагалася стрибнути з багатопверхівки.
- Ще б пак. Будь-хто стрибнув би. Я б не змогла з таким жити.
- Дивно, що вона наважилася знову тут з'явитися.

Я залякла.

- Знаєш, нещасна Джозі Кларк і досі помирає від сорому. Вона щотижня ходить на сповідь - хоча гріха в ній стільки ж, скільки плям на випраній білизні.

Дідусь показував пальцем на пончики й шепотів дівчині за касою:

- Дітичні.

Та всміхнулась і сказала:

- Вісімдесят шість центів.
- У Трейнорів так нічого й не владналося.
- Та це їх просто зламало, еге ж?
- Вісімдесят шість центів, будь ласка.

Мені знадобилося ще декілька секунд, щоб зрозуміти, що касирка дивиться на мене й чекає грошей. Я витягла жменю монет і почала вибирати потрібні, але пальці не слухалися.

- Думаєш, Джозі лишила б її саму доглядати діда?
- Ти ж не маєш на увазі, що...
- Ну, хто його знає... Вона один раз це зробила. Врешті-решт...

Мої щоки горіли червоним. Монетки посипалися на стійку. Дідусь повторював «дітичні, дітичні» здивованій дівчині, яка ніяк не могла втямити, у чому жарт. Я потягла його за рукав:

- Ходімо, дідусю. Нам уже час.
- Дітичні, - спробував він знову пожартувати.
- Добре, - м'яко відповіла дівчина.
- Будь ласка, ходімо. - Мені було жарко, голова крутилася, наче я ось-ось знепритомнію. Вони, мабуть, і далі мене обговорювали, але в мене у вухах стояв такий дзвін, що я майже нічого не чула.
- Бувайте, - сказав він.
- До побачення, - відповіла дівчина.

– Добра, – зауважив дідусь, коли ми вийшли на вулицю. А потім глянув на мене: – А чого ти плачеш?

Коли маеш якийсь стосунок до катастрофи, є певні аспекти, про які не відразу дізнаєшся. Спочатку думаєш, що доведеться боротися лише з наслідками самої катастрофи: постійні спогади, безсонні ночі, бажання знов і знов прокрутити все те в голові чи сказати те, що мала сказати тоді. А також думки про те, чи змінилося б щось, якби ти вчинила хоч трохи інакше.

Мама казала мені, що мое життя зміниться назавжди, якщо я буду там, коли Вілл помре. Але я думала, що вона має на увазі мій психологічний стан. Що мені доведеться навчитися боротися з горем, безсонням, незрозумілими спалахами гніву та постійним внутрішнім діалогом з тим, кого немає. Але пізніше зрозуміла, що річ не тільки в мені. Тепер, в еру технологій, я назавжди лишуся «тією» людиною. Навіть якщо зможу викреслити з пам'яті всю ту родину, мені все одно ніколи не дозволять відокремити себе від смерті Вілла. Мое ім'я буде пов'язане з цим, аж доки існують екрани та пікселі. Люди будуть мене засуджувати на підставі якихось поверхневих відомостей або й узагалі без підстави – і я нічого не можу з цим вдіяти.

Я коротко підстриглася, змінила стиль одягу. Усе, що виділяло б мене з натовпу, я запхала глибоко в шафу і стала одягатися, як Тріна, – у прості футболки та джинси. Тепер, коли я читаю в газетах історії про касира, який украв купу грошей з банку, чи про жінку, що вбила свою дитину, чи про брата, який зник, я не здригаюся від жаху, як колись. Тепер мені стає цікаво, яка ж там насправді була історія, поки журналісти не пофарбували її в чорно-біле.

Я відчуваю дивну спорідненість із цими людьми. Бо я тепер теж запламована. Весь світ про це знає. І, що гірше, я теж про це дедалі більше дізнаюся.

Я заховала під шапочку все, що лишилося від мого темного волосся, одягла темні окуляри та пішла в бібліотеку, докладаючи максимум зусиль, щоб приховати шкутильгання, хоча в мене аж щелепу зводило від концентрації.

Прямуючи до архіву місцевих газет, я пройшла повз групу малюків, що співали пісні в дитячому кутку, потім повз кількох мовчазних любителів генеалогії, які намагалися довести, що мають зв'язок із королем Річардом III. Серпень 2009-го знайти було неважко. Глибоко вдихнувши, я розгорнула підшивку десь посередині й побачила статтю:

ТУТЕШНІЙ МЕШКАНЕЦЬ СКІНЧИВ СВОЄ ЖИТТЯ У ШВЕЙЦАРСЬКІЙ КЛІНІЦІ

Родина Трейнорів просить поважати їхнє право на приватність у «важкі часи».

35-річний син Стівена Трейнора, доглядача Стортфолдського замку, обірвав своє життя в клініці «Дигнітас» – неоднозначному центрі еутаназії. Містер Трейнор залишився квадриплегіком після дорожньо-транспортної пригоди, що сталась 2007 року. У клініку він, як стало відомо, вирушив разом зі своєю родиною та доглядачкою, 27-річною Луізою Кларк, яка також мешкає у Стортфолді.

Поліція наразі розслідує обставини смерті містера Трейнора. Наші джерела повідомляють, що причин для судової справи не знайдено.

Батьки Луізи Кларк, Бернард і Джозефіна Кларк, які мешкають на Ренфрю-роуд, відмовилися від коментарів.

Каміла Трейнор, мировий суддя, після самогубства сина відмовилася від своєї посади. Джерела повідомляють, що ця робота стала для неї «нестерпною».

А далі було воно. Обличчя Вілла. Він дивився на мене з фотографії в газеті. Його дещо саркастична посмішка, відкритий погляд. Мені на мить перехопило подих.

Смерть містера Трейнора обірвала його успішну кар'єру в Сіті, де його знали як безжального бізнесмена й талановитого скупника компаній. Учора його колеги прийшли висловити свою...

Я згорнула газету. Мені знадобився якийсь час, щоб опанувати себе, і потім я підвела обличчя. Бібліотека навколо мене тихо гула своїм життям. Малеча співала невпопад пронизливими голосами – навколо радісно плескали в долоні їхні мами. За моєю спиною бібліотекарка sotto voce[10 – Пошепки (італ.).] обговорювала з колегою найкращий рецепт тайського карі. Коло мене чоловік водив пальцем по давньому виборчому списку та бурмотів прізвища: «Фішер, Фіцгіббон, Фіцвільям...».

Я нічого не зробила. Минуло вже півтора року – а я так нічого й не зробила. Продавала алкоголь у двох різних країнах і жаліла себе. Я повернулась у дім, де виросла, уже чотири тижні тому – і тепер відчуваю, що Стортфолд засмоктує мене, намагається переконати, що мені було б тут добре. Що все буде добре. Так, великих пригод я тут не знайду і буде трохи дискомфортно, доки люди звикнуть до моєї присутності, – але буває ж і гірше, правда? А тут живеш із родиною, у любові та безпеці.

Я знов глянула на стос газет переді мною.

На першій шпальті останнього номера була стаття:

СВАРКА ЩОДО ПАРКІНГУ ДЛЯ ІНВАЛІДІВ БІЛЯ ПОШТИ

Я згадала, як тато сидів на моєму ліжку в лікарні й шукав у газеті статтю про мій нещасний випадок.

«Я підвела тебе, Вілле. Я підвела тебе так, як тільки можна».

Дорогою додому ще на початку вулиці я почула крики. Я відчинила двері будинку – і мене оглушило голосіння Томаса. Моя сестра сварила його, погрожуючи пальцем, у кутку вітальні. Мама схилилася над дідусем із кухонною губкою та мискою води, а той кволо відбивався.

– Що тут робиться?

Мама відійшла вбік, і я побачила обличчя дідуса: у нього з'явилися нові вугільно-чорні брови та товсті, дещо криві вуса.

– Маркер, що не стирається, – пояснила мама. – Відтепер ніхто не лишає Томаса самого в кімнаті, де дрімає дідусь.

– Перестань нарешті малювати на всьому! – кричала Тріна. – Малюй тільки на папері! Не на стінах. Не на людях. Не на собаці місіс Рейнолдс. Не на моїх штанах.

– Та я ж робив тобі штани-тиждень!

– Мені не треба штани з днями тижня! – волила вона. – Та і якби були потрібні, то я б писала без помилок!

– Не свари його, Тріно, – втрутилася мама. Вона відхилилась подивитися, чи вдалося щось змити з дідового обличчя. – Могло б бути й гірше.

Татові кроки на сходах у нашому маленькому будиночку завжди лунали як грім. Він вкотився у вітальню з опущеними плечима, що вказували його злість. Волосся стирчало на один бік.

– Та може тут чоловік поспати у свій єдиний вихідний чи ні? Тут не дім, а клята божевільня!

Ми всі заклаkli й стали дивитися на нього.

– Що таке? Що такого я сказав?

– Бернарде...

– Ой, та облиште вже! Лу не думає, що я мав на увазі ii.

– Господи... – Мама затулила обличчя рукою.

Сестра почала штовхати Томаса геть із кімнати.

– Давай, – шипіла вона. – Томасе, тобі зараз краще забратися звідси. Клянусь, якщо твій дідусь тебе схопить...

– Що? – насупив брови батько. – Що таке?

Дідусь уривчасто засміявся й підняв угору палець – той трусився. Фантастичний був вигляд. Томас розмалював усе батькове обличчя синім маркером. Його очі стали схожі на два агруси на тлі кобальтової синяви.

– А що такого? – долинали протести Томаса десь із дальшого кінця коридору. – Ми дивились «Аватара», і він сказав, що хотів би теж стати аватаром!

Татові очі розширилися. Він підійшов до дзеркала над камінною полицею. Запала тиша.

– Господи...

– Бернарде, не згадуй Бога всує.

– Та він же пофарбував мене в синій, Джозі! Я можу катати ім'я Господа на чортовому колесі в Батлінзі! [11 – Популярний парк розваг.] Це що, перманентний маркер? ТОММІ?! ЦЕ ПЕРМАНЕНТНИЙ МАРКЕР?

– Ми змиємо, тату, – сестра зачинила за собою двері в сад. З-за дверей чулися волення Томаса.

– Я завтра маю керувати робітниками, які встановлюють новий паркан у замку. Приїдять підрядники. Як я вестиму розмови з людьми, якщо я, чорт забирай, синій?

Тато плюнув на руку та почав терти обличчя. Сліди маркера трохи змазались, і колір передався на руку.

– Не відтирається, Джозі. Не відтирається!

Мама кинула відтирати дідуся й почала терти губкою тата.

– Стій спокійно, Бернарде. Я роблю, що можу.

Тріна пішла по ноутбук.

– Я пошукаю в інтернеті. Має бути щось для таких випадків: зубна паста чи, може, рідина для зняття лаку. Може, відбілювач...

– Не будеш ти лити відбілювач на мое обличчя! – заревів тато.

Дідусь тихенько хихотів у кутку кімнати зі своїми піратськими вусами.

Я боком намагалася пройти повз них.

Мама тримала татове обличчя лівою рукою та скребла його губкою. Тут вона повернулася до мене – наче до цього й не бачила.

– Лу! Я й забула запитати! Усе добре, сонечко? Як прогулялись?

Усі раптом припинили робити свої справи та повернулися до мене з усмішкою, яка промовляла: «Усе гаразд, Лу, не турбуйся». Я ненавиділа цю усмішку.

- Нормально.

Ця відповідь усіх влаштувала. Мама знов зайнялася татовим обличчям.

- Прекрасно. Правда ж, Бернарде? Це прекрасно.

- Так. Чудові новини.

- Серденько, якщо розсортуюш свій білий одяг, я закину його прати разом із татовим.

- Та не переймайся, - сказала я. - Я тут подумала. Час мені вже повертатися додому.

Запала тиша. Мама глянула на тата. Дідусь іще раз хихикнув і прикрив рота рукою.

- Ну, зрозуміло, - нарешті промовив тато з усією гідністю, на яку був здатний немолодий синій чоловік. - Але ти повернешся в ту твою квартиру за однієї умови...

4

- Мене звати Наташа. Я втратила чоловіка три роки тому. Через рак.

У вологий вечір понеділка члени клубу «Жити далі» розсілися на помаранчевих стільцях, що стояли колом у п'ятдесятницькій церкві. Лідером зборів був Марк - високий чоловік із вусами, який усім своїм еством випромінював виснажену меланхолію. Один стілець залишався вільним.

- Я Фред. Моя дружина Джиллі померла у вересні. Їй було сімдесят чотири.

- Суніл. Мій брат-близнюк помер від лейкемії два роки тому.

- Вільям. Батько помер шість місяців тому. Це трохи смішно, якщо чесно, - поки він був живий, ми не дуже й спілкувалися. Я сам не знаю, нащо я тут.

У повітрі стояв якийсь особливий запах печалі. Пахло вологим церковним холом із поганою вентиляцією та дешевими чайними пакетиками. Пахло порціями на одного та цигарками, які викурювали на самоті на холоді. Пахло лаком для волосся та дезодорантами - невеликі перемоги в боротьбі з відчаєм. Сам лише цей запах давав мені зрозуміти, що я не мала сюди приходити, хай там що пообіцяла татові.

Я відчувала себе шахрайкою. А ще вони здавалися такими... сумними.

Я неспокійно засовалася на стільці, і Марк упіймав мій погляд. У його усмішці читалося: «Ми розуміємо. Ми теж через це пройшли». «Точно не через таке», - відповіла я подумки.

- Пробачте мое запізнення, - відчинилися двері, крізь які увірвалося тепле повітря. На вільний стілець усівся підліток із кучмою на голові. Він склав руки й ноги так, наче вони були занадто довгими та заважали.

- Джейку, тебе не було минулого тижня. Усе гаразд?

- Пробачте. У тата були проблеми на роботі, і він не зміг мене привезти.

- То нічого. Добре, що сьогодні ти тут. Ти знаєш, де напої.

Хлопець роззирнувся навкруги, і його око впало на мою зелену блискучу спідницю. Я поставила на коліна сумку, щоб прикрити її - і він відвів погляд.

- Привіт. Я Дафна. Мій чоловік закінчив життя самогубством. І точно не через мої докучання! - Жінка розсміялась, і її сміх сочився болем. Вона поправила охайну зачіску і ніяково опустила очі на коліна. - Ми були щасливі. Щасливі.

Хлопець підібгав долоні під стегна.

- Джейк. Моя мама. Два роки тому. Я приходжу сюди вже рік, бо тато не може збагнути, як жити далі, а мені треба з кимось говорити.

- Як зараз почувається твій батько, Джейку? - запитав Марк.

- Та нормально. Минулої п'ятниці ввечері він привів жінку. І оскільки він не сидів у сльозах на дивані після цього, то наче це непогано.

- Батько Джейка долає горе по-своєму, - пояснив Марк кудись у мій бік.

- Спить із жінками. В основному так, - додав Джейк.

- Ох, був би я молодший! - У голосі Фреда чувся жаль. Він і тут був одягнений у сорочку з краваткою. Вочевидь, він із таких чоловіків, що без краватки почуваються голими. - Хороший був би спосіб дати собі раду по смерті Джиллі.

- Моя кузина познайомилася з чоловіком на похороні тітки, - сказала жінка, що сиділа в кутку. Її звали, здається, Лінн: маленька, кругленька, з густим, шоколадного кольору - точно фарбованим - чубчиком на лобі.

- Що, просто на цвинтарі?

- Ага. І після поминок вони поїхали у «Тревелодж».[12 - Мережа мотелів.]

- Ну, може, високі почуття? - вона знизала плечима.

Мені тут було не місце. Тепер я це зрозуміла. Я нишком узяла свої речі. Цікаво, чи треба якось оголосити, що йду, чи краще просто бігом звідси забратися?

До мене раптом повернувся Марк. Я тупо подивилася на нього. Той звів брову.

- А, я? Ну, я взагалі-то збиралася вже йти... Я маю... ну... Не думаю, що...

- Люба, усі хочуть звідси піти в перший раз.

- А я хотіла піти і в другий. І в третій теж.

- Це все те печиво. Я вже давно кажу Маркові, що треба купляти смачніше.

- Просто розкажи нам основне, якщо хочеш. І не хвилюйся.

Вони всі чекали. Я не змогла просто втекти і сіла назад на стілець.

- Добре. Мене звати Луїза. І... чоловік, якого... якого я кохала... помер. Йому було тридцять п'ять.

Дехто похитав головою, виявляючи співчуття.

- Такий молодий... Коли це сталося, Луїзо?

- Двадцять місяців тому. І ще тиждень. І два дні.

- Три роки, два тижні і два дні. - Наташа усміхнулася мені з іншого боку кімнати.

Кімнату наповнило співчутливе бубоніння. Дафна, що сиділа коло мене, поплескала мене по нозі своєю пухкою рукою, рясно прикрашеною каблучками.

- Тут було багато обговорень тих складнощів, що виникають, коли помирає хтось молодий, - сказав Марк. - Довго ви були разом?

- Ну... Ми... Та трохи... Трохи менше ніж шість місяців.

Дехто не зміг приховати подив у погляді.

- Це... Це не те щоб довго, - почувся голос.

- Проте я впевнений, що біль Луїзи від цього ніяк не менший, - спокійно мовив Марк. - Як він пішов?

- Куди пішов?

- Помер, - допоміг Фред.

- А... Він... Ну, він укоротив собі віку.

- Тебе це, мабуть, страшенно шокувало.

- Не дуже. Я знала, що він планував це зробити.

Запала якась дивна тиша, бо нечасто кажуть щось нове про смерть та любов повній кімнаті людей, які думають, що вже все про це знають.

Я глибоко вдихнула.

- Я знала це ще до того, як познайомилася з ним. Я намагалася примусити його змінити думку, але не змогла. Тому я вирішила підтримувати його до кінця - бо кохала. Тоді здавалося, що це має сенс. Зараз же сенсу дедалі менше. Тому я тут.

- Смерть ніколи не має сенсу, - зауважила Дафна.

- Тільки якщо ти не буддист, - утруtilась Наташа. - Я намагаюся думати як буддистка, але мене непокоїть, що Олаф може повернутись у тілі миші або якоїсь тваринки - і я його отрую. - Вона зітхнула. - А доводиться всюди розкладати отруту. У нас страшенно багато мишей.

- Та їх усе одно не позбутися. Вони ж як блохи, - сказав Суніл. - Бачиш одну - думай про сотню.

- Наташо, люба, думай, що робиш. Може, тут бігають сотні Олафів - а з ними і мій Алан. А ти обох отруїш.

- Ну, якщо ми будемо думати як буддисти, то вони ж знову повернуться - у тілі когось іншого, правильно? - зауважив Фред.

- А коли в тілі мухи? Або чогось іще, що Наташа вб'є?

- Не хотів би я стати мухою, - висловив свою думку Вільям. - Мерзенні волохаті чорні створіння. - Він смикнув плечима.

- Та я ж не якась серійна вбивця, - спробувала захиститися Наташа. - Вас послухати - я тільки те й роблю, що вбиваю реінкарнованих чоловіків.

- Ну, миша може бути чиїмось іще чоловіком. Навіть якщо це не Олаф.

- Думаю, варто нам повернутися до нашої розмови, - втрутився Марк, потираючи скроню. - Луїзо, дуже хоробро з твого боку прийти сюди та розповісти нам свою історію. Хочеш розповісти більше про себе та свого - як його звали? Наприклад, як ви зустрілися. Ми тут усі довіряємо одне одному й пообіцяли, що наші історії ніколи не вийдуть за ці стіни.

Тут я впіймала погляд Джейка. Він глянув на Дафну, потім на мене і ледь помітно похитав головою.

- Я познайомилася з ним на роботі. Його звали... Білл.

Незважаючи на мою обіцянку татові, я не збиралася ходити на зустрічі «Жити далі». Але день мого повернення на роботу був такий жакливий, що під вечір у мене просто не було сил іти в порожню квартиру.

- Ти повернулася! - Карлі поставила чашку кави на барну стійку, узяла монети в якогось бізнесмена та обійняла мене, другою рукою безпомилковими рухами розподіляючи монети по відділеннях касової шухляди. - Що, в біса, сталося? Тім сказав, що в тебе якийсь нещасний випадок. А потім він пішов - і я навіть не знала, чи ти взагалі повернешся.

- Та це довга історія... - Я здивовано поглянула на неї. - Е... а що це на тобі?

Понеділок, дев'ята ранку. Аеропорт повний чоловіків у синіх та сірих костюмах, вони заряджають ноутбуки, вдивляються у свої айфони, гортають сторінки бізнес-газет або тихенько обговорюють по телефону щось про акції. Карлі зустріла погляд когось за барною стійкою.

- Та це... Поки тебе не було, багато чого змінилося.

Я побачила, що бізнесмен, якого помітила раніше, чомусь зайшов за стійку. Я кинула на нього здивований погляд і поставила свою сумочку.

- Будь ласка, зачекайте в залі - я зараз вас обслужу...

- Ви, мабуть, Луїза? - Він енергійно, але без особливої приязні потис мою руку. - Я новий адміністратор бару. Річард Персіваль.

Я кинула оком на його зализане волосся, костюм, блакитну сорочку - цікаво, якими барами він раніше керував?

- Приємно познайомитися.

- Це ж ви були відсутня два місяці, правильно?

- Ну так. Я...

Він пройшовся повз розливальні пристрої та оглянув кожну пляшку.

- Я просто хочу, щоб ви зрозуміли: я не люблю, коли співробітники беруть нескінченні відпустки.

Моя шия сховалась у комірець.

- Хочу пояснити свою позицію, Луїзо. Я не з тих адміністраторів, хто заплющує на це очі. Я знаю, що багато де відпустки є способом заохочення, але тільки не там, де працюю я.

- Можете мені повірити, я б не назвала останні дев'ять тижнів заохоченням.

Він оглянув нижній бік таці й медитативно потер його великим пальцем.

Я зробила глибокий вдих і продовжила:

- Я впала з даху. Може, вам показати мої шрами після операцій? Щоб ви знали, що я навряд чи ще раз таке зроблю.

Він витріщився на мене.

- Не треба сарказму. Я не кажу, що ви збираєтесь і надалі влаштовувати нещасні випадки. Але ваша лікарняна відпустка pro rata[13 - Відносно (лат.)] вашої нетривалої роботи тут була неприпустимо довгою. Ось і все, що я хочу сказати. Будь ласка, запам'ятайте це.

У нього були подібні до швидкісних автівок запонки.

– Ваше повідомлення отримане, містере Персіваль, – відповіла я. – У подальшому я докладатиму максимум зусиль, щоб уникнути майже смертельних випадків.

– Вам знадобиться форма. За п'ять хвилин я принесу її з комори. Який у вас розмір? 40? 42?

– 38. – Я здивовано дивилася на нього.

Його брова злетіла вгору. Моя теж – у відповідь. Він зник у своєму кабінеті, а Карлі схилилася над машиною для кави та солодко посміхнулася йому в спину.

– Придурок. Повний придурок, – сказала вона крізь зуби.

І вона не помилилася. З тієї самої миті, як я повернулася, Річард Персіваль ані на мить не давав мені спокою. Він перевіряв дотримання розміру порцій, шукав мікроскопічні крихти горішків у кутках бару, прискіпливо стежив за гігієнічними вимогами та примушував нас залишатися ввечері й чекати, доки він перевірить, чи всі вибиті чеки сходяться з касою до останнього пенні.

У мене більше не було можливості розмовляти з клієнтами, дивитися на табло вильотів, віддавати загублені паспорти, насолоджуватися виглядом літаків над злітною смугою у великому вікні – не було навіть часу дратуватися «Кельтськими сопілками». Якщо клієнт увійшов і його ніхто не обслуговував аж десять секунд, зі свого кабінету магічним чином матеріалізувався Річард, зітхав напоказ, голосно перепрошував за те, що доводиться так довго чекати. Ми з Карлі – а зазвичай у такі моменти ми були зайняті іншими клієнтами – потай обмінювалися поглядами, у яких були образа й бажання звільнитися.

Чи не половину свого дня він витрачав на зустрічі з постачальниками, а другу – на балачки з головним офісом про відвідуваність та витрати на душу. Він примушував нас нав'язувати додаткові замовлення і сварив, якщо ми цього не робили. Уже тільки цього було досить, щоб усе стало погано.

Але була ще й форма.

Коли я перевдягалась, у жіночий туалет зайшла Карлі і стала коло мене навпроти дзеркала.

– Ми схожі на двох ідіоток.

Якийсь маркетинговий геній був, вочевидь, невдоволений темними спідницями та білими сорочками і вирішив, що «Трилисник та конюшина» стане ще більш ірландським, якщо на нас буде справжній ірландський одяг. Цей справжній ірландський одяг придумав хтось, хто вважав, що просто зараз у Дубліні бізнес-леді й касирки ходять на роботу у вишиваних жилетах, гольфах і

танцювальних туфлях на шнурівці. В усьому смарагдово-зеленому. І не забудьте про перуки із завитками.

– Матір Божа! Якби мене побачив мій хлопець, він пішов би від мене. – Карлі підпалила цигарку та залізла на умивальник, щоб відключити пожежну сирену на стелі. – Але, думаю, спершу б мене згвалтував. Той ще збоченець.

– А що ж тут носять чоловіки? – Я потягла спідницю вниз, кидаючи боязкі погляди на запальничку в руках Карлі. Цікаво, наскільки швидко горить цей одяг.

– Та подивись навколо – тут же тільки Річард. І йому, бідоласі, доводиться носити сорочку із зеленим логотипом.

– І все? Ніяких ельфійських черевиків? Ніяких лепреконських капелюшків?

– Саме так. Тільки дівчатам треба мати вигляд порногномів.

– У цій перуці я схожа на Доллі Партон[14 – Співачка в стилі кантрі, з пишними білявими локонами.] у молодості.

– Ну тоді візьми руду. Як же нам пощастило, що на вибір є аж три кольори перук!

Нас уже кликав Річард. Від його голосу в мене почав тіпатися шлунок.

– У будь-якому разі, я тут не лишуся. Я вибіжу звідси, дригаючи ногами в ірландському танці, та знайду іншу роботу. А він може запахати свою чортову конюшину у свою маленьку корпоративну дупу.

Вона вийшла з туалету з жестом, який можна назвати якимось саркастичним стрибком. Решту дня мене всюди супроводжували удари струму від того одягу.

Зустріч «Жити далі» закінчилась о пів на десяту. Я вийшла та опинилася в атмосфері вологого літнього вечора. Подвійне виснаження – від роботи та зустрічі – добило мене. Я зняла жакет, бо було дуже жарко, і раптом усвідомила, що вивернути свою душу перед повною кімнатою незнайомих мені людей не складніше, ніж ходити у формі нібито ірландської танцюристкі, ще й замалій.

Я не могла говорити з ними про Вілла так, як вони говорили про своїх близьких: наче ті й досі були частиною їхнього життя, перебували десь у сусідній кімнаті.

«О так, Джиллі так постійно робила».

«Я не можу видалити голосові повідомлення від брата. Так у мене є можливість хоч трохи послухати його голос, коли я починаю забувати, як він звучав».

«Я іноді відчуваю, що він у сусідній кімнаті».

Я ж ледь могла промовити ім'я Вілла. Слухаючи їхні розповіді про родинні стосунки, тридцятирічні подружні життя, спільні будинки та дітей, я почувалася шахрайкою. Сама я була лише доглядачкою – і лише шість місяців. Я кохала його, я бачила кінець його життя. Як могли ці абсолютно чужі люди зрозуміти те, чим ми з Віллом стали одне для одного за цей час? Як могла я пояснити, що ми миттю порозумілися, пояснити наші власні жарти, наші секрети та грубу правду? Як могла я передати, що ці короткі місяці змінили мое відчуття всього довкола? Те, як він перекосив увесь мій світ так, що тепер без нього ніщо не має значення?

І якщо вже вдуматися, то навіщо постійно мусолити свою печаль? Це як постійно колупати рану, не даючи їй загоїтися. Я знаю, що стала частиною всього того. Я знала, яку роль зіграла. Нащо знов і знов до цього повертатися?

Я була певна, що наступного тижня не прийду. Доведеться знайти якесь виправдання для тата.

Я повільно йшла стоянкою, шукаючи в сумці ключі. Втішала себе тим, що хоча б не провела ще один самотній вечір перед телевизором, з жахом очікуючи свого повернення на роботу за дванадцять годин.

– Його ж насправді звали не Білл? – мене наздогнав Джейк.

– Ні, не Білл.

– Дафна – це ходяча радіостанція. Вона не хоче тобі зла, але твоя історія буде на вустах у всіх її друзів раніше, ніж ти встигнеш сказати «реінкарнація шура».

– Ну, дякую.

Він широко всміхнувся й кивнув на мою блискучу спідницю.

– Маеш крутий вигляд, до речі. Гарний вибір для зустрічі групи підтримки.

Він на мить спинився, щоб зав'язати шнурки, і я спинилася коло нього. Трохи поміркувавши, я мовила:

– Співчуваю щодо твоеї мами.

На його обличчі панував безрадісний вираз.

– Не треба. Це як у в'язниці – там не питають, за що посадили...

– Правда? Вибач, я не знала...

– Та я жартую. Побачимося наступного тижня!

Недалеко стояв чоловік, спираючись на мотоцикл. Він підняв руку, вітаючись. Джейк підійшов ближче, і той ступив йому назустріч, обійняв та поцілував у щок. Я спинилася: не часто побачиш, щоб чоловік отак обіймав сина на людях, коли син стає достатньо дорослим, щоб ходити самотійно.

– Ну, як пройшло?

– Як завжди, нормально. – Джейк махнув рукою в мій бік. – А це Луїза. Вона новенька.

Чоловік пильно на мене подивився. Високий, широкоплечий. Ніс, вочевидь, колись був зламаний – через це він скидався на колишнього боксера. Я ввічливо кивнула, вітаючись.

– Була рада знайомству, Джейку. Бувай! – Я підвела руку та попрямувала до своєї машини. Але чоловік не відводив від мене очей, і я зашарілася під його поглядом.

– Ви та дівчина, – сказав він.

«О ні, – подумала я, сповільнюючи ходу. – Тільки не тут, знову».

Якусь мить я дивилася в землю, потім глибоко вдихнула й повернулася, щоб зустрітися з ними поглядами.

– Ну добре. Я вже пояснювала це групі. Мій друг сам прийняв це рішення. Я лише підтримала його. І, якщо чесно, я б не хотіла це обговорювати просто тут із незнайомою людиною.

Батько Джейка продовжував пильно на мене дивитись, а потім підняв руку до голови.

– Я розумію, що не кожен може це усвідомити. Але так сталося. Я не думаю, що маю виправдовувати свої рішення перед кимось. Я справді стомилася сьогодні і вже маю йти додому.

Він нахилив голову набік і сказав:

– Не маю жодного уявлення, про що ви говорите.

Я насупила брови.

– Ви шкутильгаєте. Я помітив це. Ви ж живете у тому великому новому районі? Ви – та дівчина, що впала з даху. У березні. Чи квітні.

Раптом я його впізнала.

– О, ви... Ви були...

– Я лікар швидкої. Це ми по вас приїхали. Мені було цікаво, що з вами сталося далі.

Мене ледь не скрутило від полегшення. Я пробігла поглядом по його обличчю, волоссю, руках – і раптом згадала, майже рефлексивно, його підтримку, звук сирени, запах лимонів. Полегшено зітхнула.

– Усе добре. Нормально. Не те щоб дуже добре. У мене штифт у стегні, а мій новий бос – страшенний козел. А ще я ходжу в групу підтримки у вологому церковному холі з людьми... з людьми, які...

- Дуже сумні, - підказав Джейк. - Стегно відновиться. Воно, схоже, ніяк не заважає вашій танцювальній кар'єрі.

З грудей вирвався раптовий сміх.

- Та ні. Це не... Мій одяг - це саме тому, що мій бос козел. Я так зазвичай не вдягаюсь. У будь-якому разі... Дякую. Ох... - Я приклала руку до голови. - Це так дивно. Ви мене врятували.

- Добре, що я вас зустрів. Ми нечасто бачимо людей після всього.

- Ви чудовий спеціаліст. Це... ви дуже добрий. Я пам'ятаю це.

- De nada.

Я подивилася з нерозумінням.

- De nada. Це іспанською. Немає за що.

- А, ну добре. Тоді дякую ні за що.

Він усміхнувся й підняв свою величезну долоню завбільшки з весло.

А потім - не знаю, що мене примусило це зробити, - я сказала:

- Агов!

- Мене Сем звати. - Він озирнувся на мене.

- Семе, я не стрибала.

- Добре.

- Правда. Я знаю, що я тільки-но вийшла із зустрічі групи підтримки і все таке - але я просто хочу сказати, що я б не стала стрибати.

Він глянув на мене, наче хотів, щоб я зрозуміла: він почув.

- Добре це знати.

Ми ще з хвилину одне на одного дивилися, потім він знову підняв руку.

- Радий зустрічі, Луізо.

Він одягнув шолом, Джейк сів позаду нього. Я дивилася, як вони від'їжджають, - і через це Джейк показово закотив очі, коли одягав свій шолом. Я згадала, що він казав під час зустрічі: «В основному спить із жінками».

Компульсивно спить із жінками.

- Ідіотка, - сказала я собі й пошкутитьгала до своєї машини, що поволі кипіла у вечірній спеці.

Я жила на самісінькій околиці Сіті. Ну а для тих, хто сумнівався, навпроти була величезна яма під офісну будівлю, на огорожі якої було написано «ФАРТІНГЕЙТ – ТУТ ПОЧИНАЄТЬСЯ СІТІ». Ми жили там, де блискучі скляні будівлі зустрічалися зі старими брудними цегляними будинками з підйомними вікнами, де юрилися магазини карі та цілодобові крамниці, стрип-бари й офіси мікротаксі, які ніяк не хотіли помирати. Моя багатоповерхівка втулилася між такими архітектурними упертюхами, схожими на забруднені свинцем склади, які стурбовано дивилися на наступ сталі та скла, роздумуючи, як недовго їм лишилося жити. Можливо, їх ще врятує якийсь хіпстерський соковий бар чи роздрібний магазин. Я тут не знала нікого, крім Суніла, господаря крамниці, та жінки з пекарні, де продавали бублики, – остання мені привітно всміхалась, але, здається, не говорила англійською.

Здебільшого мене цілком улаштовувала ця анонімність, адже я й приїхала сюди, щоб утекти від своєї історії, від відчуття, наче всі навкруги знають про мене геть усе. Сіті змінювало мене. Я пізнала його невеличкий куточок, його ритм та небезпеки. Дізналася: якщо дати п'яниці коло автобусної зупинки якусь монетку, то наступні вісім тижнів він ночуватиме в тебе під дверима. Якщо йдеш пізно вулицею, то краще тримати ключі між пальцями. Якщо виходиш уночі по пляшку вина, краще навіть не дивитись у бік купки хлопців біля кіоску з кебабом. Я вже не переймаюся через звук гвинтів гелікоптера над головою.

Я б могла тут жити. І я краще за будь-кого знала, що можуть статись і гірші речі.

– Привіт.

– Привіт, Лу. Знов не можеш заснути?

– Та лише десята вечора.

– Що новенького?

Натан, колишній фізіотерапевт Вілла, останні дев'ять місяців працював у Нью-Йорку на директора великої компанії, відомої на Волл-стрит, – той жив у чотириповерховому приватному будинку в місті й мав якісь проблеми з м'язами. У мене вже стало звичкою телефонувати Натану, коли я не могла спати вночі, – приємно знати, що завжди є хтось, хто зрозуміє. Хоч іноді мені дошкуляла заздрість: усі змогли жити далі. Усі чогось досягли.

– Як там Велике Яблуко?[15 – Неформальна назва Нью-Йорка.]

– Непогано? – Через австралійський акцент його відповіді звучали як питання.

Я лежала на дивані, закинувши ноги на підлокітник.

– Щось ти не все розказуєш.

– Ну гаразд. Мені підвищили платню, так що все добре. Я купив квитки додому – хочу полетіти на кілька тижнів побачитися зі старими. Буде непогано. Вони страшенно радіють: моя сестра вагітна. О, а ще я зустрів пташку з шикарною фігурою в барі на Шостій авеню – ми наче непогано порозумілись, я запросив її на побачення. Коли я сказав, чим займаюся, вона відповіла, що зустрічається лише з тими, хто ходить на роботу в костюмі. – Він засміявся.

Я, як виявилось, усміхалася.

– Так що, твій халат її не влаштував?

– Схоже, ні. Хоча вона сказала, що якби я був справжнім лікарем, то вона б іще подумала. – Він знову розсміявся. Натан неперевершено володів собою. – Та то нічого. Такі дівчата завжди дуже перебірливі, якщо не водиш їх у ресторани й таке інше. Тому краще відразу все знати, еге ж? А ти як?

– Ну, живу. Наче. – Я знизала плечима.

– Досі спиш у його футболці?

– Та ні. Вона більше ним не пахне. І, якщо чесно, навіть стала трохи смердіти вже, тому я її випрала й загорнула в серветку. Але на чорний день у мене є його светр.

– О, ну добре мати щось про запас.

– А ще я записалась у групу підтримки для тих, хто пережив утрату.

– І як воно?

– Та відстій. Я там наче шахрайка.

Натан чекав.

Я трохи посунула подушку під голову.

– Чи думала я про таке, Натане? Іноді мені здається, що я накрутила собі в голові все те, що сталося між мною і Віллом – а насправді було набагато менше. Як я могла когось так покохати за такий короткий час? А все те, що ми мали спільного?... Чи справді були всі ті почуття, які я пам'ятаю? З часом усі ті шість місяців здаються мені якимсь дивним... сном.

Запала коротка пауза, потім Натан відповів:

– Та ні, не накрутила, мала.

Я потерла очі.

– Я що, одна така? Тільки мені його так не вистачає?

Ще пауза.

– Не. Він був класним хлопцем. Найкращим.

Ще одне, чим мені подобався Натан: він не переймався через довгі паузи в телефонних розмовах. Я нарешті сіла на дивані та сякнулася.

– У будь-якому разі, я більше не піду туди. Не думаю, що це мое.

– Спробуй, Лу. Не можна судити про щось із одного-єдиного разу.

– Ти говориш, як мій тато.

– Ну, він завжди був розумним дядьком.

Мене злякав дзвінок у двері. Ніхто ніколи не дзвонив мені у двері, крім місіс Нелліс із дванадцятої квартири – тоді листоноша випадково переплутав нашу пошту. Але навряд чи вона зараз не спить, та й мені не приходив її журнал «Ляльки епохи Єлизавети».

У двері знову подзвонили. І втретє – довго й наполегливо.

– Я маю йти. Хтось дзвонить у двері.

– Ну, тримай вище дзьоба, мала. Все буде добре.

Я поклала телефон і нервово встала. Друзів у мене тут не було – я ще не второпала, як заводити друзів у новому місці, якщо весь час працюєш. А якби мої батьки вирішили вчинити наступ на мене та забрати назад до Стортфолда, то вони б точно приїхали десь між ранковою і вечірньою годинами пік, бо жоден з них не любив їздити вночі.

Я чекала: може, цей гість усвідомить, що помилився, і просто піде. Але подзвонили знову – різко, без пауз, наче хтось просто повис на дзвінку.

Я підійшла до дверей.

– Хто там?

– Я маю з вами поговорити.

Голос жіночий. Я глянула у вічко – вона дивилася собі під ноги, тому я могла побачити лише довге каштанове волосся та завелику на неї шкіряну куртку. Вона легенько гойдалася, потираючи носа. П'яна, може?

– Думаю, ви помилилися квартирою.

– Ви Луїза Кларк?

Я завмерла.

- Звідки ви знаєте мое ім'я?

- Нам треба поговорити. Ви можете відчинити двері?

- Уже майже пів на одинадцяту вечора.

- Так. І тому я б не хотіла стирчати тут, у вашому коридорі.

Я прожила тут достатньо, щоб знати, що не треба відчиняти двері незнайомим людям. У цьому районі різні типи нерідко ходять квартирами, шукаючи легких грошей. Але дівчина говорила так, наче була з хорошої родини. І вона замолода. Замолода, щоб бути журналісткою, яка щось десь почула про красивого колишнього вундеркінда, який укоротив собі віку. Чи не занадто молода, щоб бути не вдома так пізно? Я спробувала глянути під іншим кутом, щоб роздивитися, чи немає ще когось у коридорі. Наче не було.

- Ви не скажете, з якого приводу хочете поговорити?

- Ні, не тут.

Я відчинила двері на відстань ланцюжка на замку, щоб глянути їй у вічі.

- Вам доведеться повідомити мені більше.

Їй було, мабуть, не більш ніж шістнадцять - щоки ще були по-дитячому пухкими. Волосся довге та блискуче. Худі ноги у вузьких чорних джинсах. Очі підведені невміло, але обличчя красиве.

- То як вас звати? - запитала я.

- Лілі. Лілі Готон-Міллер, - сказала вона і трохи підняла голову. - Я хочу поговорити з вами про мого батька.

- Я думаю, ви таки помилилися. Я не знаю нікого з прізвищем Готон-Міллер. Можливо, ви сплутали мене з іншою Луізою Кларк.

Я хотіла зачинити двері, але вона хутко вставила черевик під них. Я глянула на черевик, а потім повільно звела на неї погляд.

- У нього інше прізвище. - Вона сказала це так, наче я була ідіоткою. Погляд загорівся пристрасстю та допитливістю. - Мого батька звали Вілл Трейнор.

Лілі Готон-Міллер стояла посеред моєї вітальні та роздивлялася мене з неупередженим інтересом науковця, який розглядає новий вид гнойового черв'яка.

- Ого, що це на вас за одяг?

- Я... я працюю в ірландському пабі.

– Танцюєте? – Вона явно втратила до мене інтерес, повернулась і почала оглядати кімнату. – То ви що, живете тут? А де ваші меблі?

– Я щойно переїхала.

– Диван, телевізор та дві коробки з книжками? – Вона кивнула в бік крісла, де я сиділа. А я ніяк не могла повернути дихання до норми, намагаючись утямити, що вона мені сказала.

Зрештою я підвелася.

– Піду наллю собі щось випити. Тобі щось принести?

– Можна колу. Якщо тільки вина у вас немає.

– А скільки тобі років?

– А чого ви питаєте?

– Я не розумію... – Я стояла за стійкою в кухні. – У Вілла не було дітей. Я б знала. – Я насупила брови, починаючи щось підозрювати. – Це що, якийсь жарт?

– Жарт?

– Ми з Віллом... ми багато говорили. Багато. Він би мені сказав.

– Ну ось, виходить, не сказав. А я хочу поговорити про нього з кимось, хто не біситься кожного разу, коли я вимовляю його ім'я, – як решта моєї родини.

Вона взяла листівку від моєї мами та поставила її на місце.

– Так що я не думаю, що це жарт. Мій справжній батько – той сумний тип в інвалідному візку. Смішного тут небагато.

Я простягла їй склянку води.

– Але хто... Хто твоя сім'я? Тобто хто твоя мати?

– Цигарки у вас є? – Вона ходила кімнатою, торкалась моїх речей, щось брала, а потім клала назад. Коли я похитала головою, вона відповіла: – Мою матір звуть Таня. Таня Міллер. Вона одружена з моїм вітчимом – його звати Френсіс Тупий Виродок Готон.

– Гарне ім'я.

Вона поставила склянку й витягла пачку цигарок із куртки. Дістала цигарку та підпалила. Я збиралась сказати, що в моїй квартирі не треба курити, але була настільки вражена, що просто відчинила вікно.

Я не могла відвести від неї очей – може, я побачу хоч якісь риси Вілла в ній? Ось воно – її очі: блакитні, з відтінком карамелі. Те, як вона трохи

нахиляє підборіддя, коли збирається щось сказати. Незмигний погляд її очей. А може, я бачу те, що хочу бачити?

Вона дивилась у вікно, на вулицю вниз.

– Лілі, перш ніж ми продовжимо, я маю...

– Я знаю, що він помер. – Вона різко вдихнула та випустила дим усередину кімнати. – Ну, тобто я саме так про нього й дізналася. По телевізору була документалка про еутаназію – і прозвучало його ім'я. Мама збісилася без жодної причини та побігла у ванну. Виродок пішов до неї – а я, звичайно, підслуховувала. Вона була абсолютно шокована – бо навіть не знала, що він став інвалідом. Я все чула. Ну тобто я знала, що Виродок не мій справжній батько – але раніше мама завжди тільки казала, що мій батько був козлом, який не хотів про мене чути.

– Вілл не був козлом.

Вона смикнула плечима.

– Ну а за її словами, був. У будь-якому разі, я намагалася щось спитати, але вона вічно все вивертала й казала, що я маю знати тільки одне: Виродок Френсіс є мені кращим батьком, ніж Вілл Трейнор міг будь-коли стати, і що мені краще припинити розпитування.

Я ковтнула води. Ніколи ще мені не хотілося вина так сильно.

– І що ти зробила?

Вона ще раз затяглася димом.

– Погуглила, що ж іще. І знайшла вас.

Мені треба було залишитися на самоті та обдумати все це. Я була надто приголомшена новинами. Незрозуміло, що думати про цю гостру дівчину, яка ходила в мене по кімнаті та кресала навколо себе іскри.

– Так що, він зовсім нічого про мене не казав?

Я дивилася на її взуття: сильно потерті балетки, що, вочевидь, дуже багато блукали вулицями Лондона. Раптом виникло відчуття, наче мене хтось наживлює на гачок.

– Скільки тобі років, Лілі?

– Шістнадцять. Я хоч трохи на нього схожа? Я бачила в інтернеті фото, але, може, у вас є ще? – Вона оглянула кімнату. – Усі фотографії в коробках?

Вона зиркнула на картонні коробки в кутку. Цікаво, вона що, просто зараз їх відкриє та почне роздивлятися? Тоді вона точно знайде Віллів світр. Я запанікувала.

- Ем... Добре, Лілі. Це все... цього всього забагато, щоб усвідомити. Якщо ти та, ким себе називаєш, то нам із тобою... нам із тобою треба багато про що поговорити. Але вже майже одинадцята, і, я думаю, не треба починати цієї розмови зараз. Де ти живеш?

- Сент-Джонс-Вуд.[16 - Один із найдорожчих і найпрестижніших районів Лондона.]

- Добре. Ем... Твої батьки, мабуть, непокояться, де ти. Може, я дам тобі свій номер, і ми...

- Я не можу поїхати додому. - Вона відвернулася до вікна та звичним жестом струснула попіл. - Якщо чесно, я взагалі не маю тут бути. Я маю бути в школі - я в пансіоні вчуся. Там страшенна істерика через те, що я пішла. - Вона витягла телефон, наче про щось згадала, глянула на екран і скривилася. Телефон знову зник у кишені.

- Ну, тоді я не знаю... що б ще я могла, крім як...

- Тоді, може, я залишуся тут? Тільки сьогодні? Завтра ви б могли мені ще щось про нього розказати.

- Тут? Ні. Ні. Вибач, ні. Я тебе не знаю.

- Але ви знаєте мого батька. Так що, ви вважаєте, що він узагалі про мене не знав?

- Ти маєш повертатися додому. Слухай, зателефонуймо твоїм батькам. Вони приїдуть по тебе. Давай...

Вона тупо дивилася на мене.

- Я думала, ви допоможете.

- Я допоможу, Лілі. Але це не найкращий...

- Ви не вірите мені.

- Я... я не знаю, що...

- Ви не хочете допомагати. Не хочете нічого робити. Що ви взагалі мені розповіли про мого батька? Нічого. Як ви допомогли?? Аж ніяк. Дякую.

- Зачекай! Це несправедливо! Ми ж щойно...

Але дівчина кинула у вікно недопалок, повернулася та пройшла повз мене до дверей.

- Що таке? Куди ти йдеш?

- А вам яка різниця? - відрубала вона та гримнула дверима, перш ніж я встигла щось сказати.

Я залякла на дивані, намагаючись перетравити те, що сталося протягом останньої години. Голос Лілі дзвенів у мене в голові. Чи правильно я її почула? Я знов і знов прокручувала її слова, намагаючись побороти нав'язливе гудіння.

«Мого батька звали Вілл Трейнор».

Вочевидь, матір Лілі сказала їй, що Вілл не хотів мати з нею нічого спільного. Але я впевнена, що він обов'язково б мені сказав. У нас не було таємниць одне від одного. Ми ж були тими людьми, що розповідають одне одному все, чи не так? На якусь мить я завагалася: може, Вілл не був зі мною настільки щирим, як я думала? Чи міг він просто взяти та стерти зі своїх думок цілу дочку?

Думки бігали колами. Я взяла ноутбук, сіла на диван, схрестивши ноги, і ввела в пошуковій системі «Лілі Готон-Міллер». На екрані з'явилися результати хокейного матчу в школі «Аптон Тілтон» у графстві Шропшир. Я клацнула на пошук у зображеннях, збільшила одне з них і побачила її в першому ряду – єдине обличчя без усмішки серед веселих хокеїсток. «Лілі Готон-Міллер хоробро, але, на жаль, невдало зіграла в захисті». Фотографію було зроблено два роки тому. Пансіон. Вона сказала, що зараз має бути в пансіоні. Хоча, звичайно, це не підтверджувало жодного її зв'язку з Віллом і загальною того, що її мати казала правду щодо батька.

Я змінила пошуковий запит на «Готон-Міллер», і система видала мені коротке повідомлення про те, що Френсіс і Таня відвідуватимуть вечерю в готелі «Савой», а також запит на дозвіл будівництва винного підвалу під будинком у Сент-Джонс-Вуд від минулого року.

Я відкинулась на спинку, трохи подумала та вбила в поле пошуку «Таня Міллер Вільям Трейнор». Результатів не було. Я змінила «Вільям» на «Вілл» – і система видала мені фейсбук-сторінку випускників Даремського університету, де спілкувалися декілька жінок, імена яких чомусь закінчувались на - елла: Естелла, Фенелла, Арабелла. Вони говорили про смерть Вілла.

Я повірити в це не могла, коли почула в новинах. Це ж треба – таке сталося саме з ним! Земля пухом.

Нікому не вдається пройти крізь життя без шрамів. Ви чули, що Рорі Еплтон загинув на Теркс і Кайкос в аварії на швидкісному катері?

Це той, що вчився на географічному? Рудий?

Ні, він був на ФПЕ.

А я цілувалася з Рорі на балу першокурсників. У нього величезний язик.

Фенелло, я не жартую. Ти поводишся ницо. Бідолаха загинув.

А Вілл Трейнор – це часом не той хлопець, що зустрічався з Танею Міллер увесь третій курс?

Не бачу нічого ничого в тому, що я цілувалася з кимось, хто загинув.

Я не кажу, що треба тепер переписати історію. Але, може, це читає його дружина, і їй неприємно, що її кохана людина встромляла язик у рота якійсь жінці з фейсбуку.

Ну, я певна, вона точно знає, що в нього величезний язик.

А Рорі Еплтон одружився?

Таня вийшла за якогось банкіра. Ось її сторінка. Коли ми вчилися, я була переконана, що Вілл із Танею одружаться. Вони були чудовою парою.

Я клацнула на посилання та побачила фотографію худенької як тростинка блондинки з високою зачіскою – вона всміхалася, стоячи на сходах бюро реєстрацій поруч із темноволосим чоловіком, старшим за неї. У кутку фото стояла похмура дівчинка в білому платті з тюлю – дещо схожа на ту Лілі Готон-Міллер, яку я бачила сьогодні. Але цій фотографії було вже сім років, тому ця дівчинка могла перетворитися на будь-якого похмурого підлітка з каштановим волоссям.

Я перечитала розмову та закрила ноутбук. Що ж мені робити? Якщо вона й справді дочка Вілла, то, може, мені зателефонувати в школу? Хоча в них точно є якісь правила щодо незнайомих, які намагаються вийти на зв'язок із дівчатами-підлітками.

А якщо це й справді якесь винахідливе шахрайство? Вілл помер заможним чоловіком, і цілком можливо, що хтось міг вигадати заплутану схему, щоб видурити в його родини гроші. Коли батьків друг Чокі помер від серцевого нападу, до його дружини прийшло сімнадцять осіб, яким померлий був начебто винен гроші за ставки.

Я вирішила, що треба бути обережною. Надто вже багато болю та бід це може завдати, якщо я поведуся неправильно.

Але коли я лягла спати, у тиші квартири лунав голос Лілі.

«Мого батька звали Вілл Трейнор».

6

– Вибачте, у мене будильник не спрацював, – я пробігла повз Річарда, повісила пальто на кілок та опустила синтетичну спідницю назад на стегна.

– Ви спізнилися на сорок п'ять хвилин. Це неприпустимо.

На годиннику була восьма тридцять, і ми з ним сиділи в барі лише вдвох. Карлі таки пішла: вона навіть не стала казати Річардові цього в очі. Просто надіслала йому есемеску, де повідомила, що завезе чортову форму наприкінці тижня, а оскільки їй винні платню за чортову двотижневу відпустку, якої не було, то два тижні відпрацьовувати вона не збирається. «Якби вона прочитала довідник для співробітників, – кипів він, – то знала б, що відпрацювання двох тижнів неможливо замінити відпусткою! Це є в розділі третьому, чорним по білому, – та тільки вона й не думала його читати! А без цих її чортихань можна було б і обійтися!»

Тепер він шукав людину на її місце – і поки не знайде, я лишаюся тут сама. З Річардом.

– Пробачте. У мене... у мене вдома дещо сталося.

Я раптово прокинулася о сьомій тридцять і декілька хвилин не могла второпати, у якій я країні і як мене звати, тому просто нерухомо лежала в ліжку, намагаючись обдумати події минулого вечора.

– Хороший робітник не переносить своє особисте життя на робоче місце, – миттєво видав Річард, пройшовши повз мене зі своєю планшеткою. Я глянула на нього: цікаво, чи є в нього взагалі якесь особисте життя? Він наче не проводив жодної хвилини десь «там».

– Ага. Ну а хороший начальник не змушує підлеглих ходити в такій формі, яку навіть у «Stringfellow's»[17 – Мережа стриптиз-барів.] назвали б непристойною, – пробурмотіла я, вбиваючи код на касовому апараті однією рукою та обсмикуючи ту спідницю другою.

Він швидко обернувся та ступив декілька кроків назад.

– Що ви сказали?

– Нічого.

– Ні, сказали.

– Сказала, що запам'ятаю на майбутнє. Дуже дякую, що нагадали мені про це, – відповіла я та солодко посміхнулася.

Декілька секунд він мовчки на мене дивився – довше, ніж це було б комфортно для нас обох. А потім сказав:

– Прибиральниця знову захворіла. Так що спочатку приберіть у чоловічому туалеті, а потім займетеся баром.

Він дивився просто мені в очі – наче кидав виклик. Я нагадувала собі, що не можу втратити цю роботу, та мовчала. Потім глитнула.

– Добре.

– До речі, у третій кабінці непорядок.

– Пречудово, – відповіла я.

Він розвернувся у своїх до блиску наполірованих туфлях і зник у кабінеті. Я подумки послала йому декілька стріл вуду в голову.

– Цього тижня наша з вами зустріч у «Жити далі» буде присвячена почуттю провини, провини того, хто залишився живий, провини за те, що недостатньо зроблено... Нерідко саме це почуття не дає рухатися вперед.

Марк чекав, поки ми передавали по колу бляшанку з печивом, потім відкинувся на спинку свого стільця та склав долоні. Тихий невдоволений гомін, викликаний явно не печивом «Бурбон», він ігнорував.

– Я часто лютував на адресу Джиллі, – промовив Фред у тиші. – Ну, коли в неї почало розвиватися слабоумство. Вона ставила брудні тарілки в шафи, а я потім знаходив їх там за декілька днів... Мені соромно – я навіть накричав на неї кілька разів, – він витер око. – До того вона була такою чудовою господинею. І це було найгірше.

– Ти жив зі слабоумством Джиллі дуже довго, Фреде. Треба бути суперменом, щоб не втрачати контролю.

– Брудні тарілки звели б мене з розуму, – сказала Дафна. – Я б точно жакливо лаялася.

– Але ж це не її провина, правда? – Фред випростався на стільці. – Я часто думаю про ті тарілки. Якби тільки можна було повернути минуле... Я б просто їх вимив і нічого б не став казати. Просто обійняв би її.

– Я іноді фантазую про різних чоловіків у метро, – сказала Наташа. – Буває, підіймаюсь на ескалаторі та зустрічаюсь поглядами з якимось чоловіком, який спускається. І ще перш ніж я доїду до кінця, у мене в голові вже цілі наші з ним стосунки: як він зараз кидається вгору ескалатором, бо між нами виникло щось магічне, як ми стоїмо одне проти одного та дивимось у вічі серед натовпу людей на гілці Пікаділлі, як ми потім ідемо в якийсь бар, і вже оп – і ми...

– Наче фільм Річарда Кертиса, [18 – Режисер, відомий своїми романтичними комедіями – наприклад, фільмами про Бріджит Джонс.] – зауважив Вільям.

– А мені подобаються його фільми, – втрутився Суніл. – Особливо той, про акторку та чоловіка в штанях.

– «Шеффердз-Буш», – підказала Дафна.

Повисла пауза.

– Та ні, мабуть, «Ноттінг-Гілл», [19 – Шеффердз-Буш, як і Ноттінг-Гілл, – назва лондонського району.] – задумався Марк.

– А я думаю, Дафна має рацію. А що? – хрюкнув Вільям. – Вже й сміятися не можна?

– Так ось, – вела далі Наташа, – я уявляю, як ми одружуємось. І в той момент, коли ми вже стоїмо в церкві, я думаю: «Що ж я роблю? Олаф помер лише три роки тому – а я вже думаю про інших чоловіків!»

Марк відкинувся на стільці.

– А ти не думаєш, що це природно? Ти ж уже три роки сама. Може, це нормально – фантазувати про інші стосунки?

– Але якби я справді кохала Олафа, я б точно не думала ні про кого іншого.

– У нас же не вікторіанська доба, – почувся голос Вільяма. – Не треба носити вуаль удови до самої старості.

– Якби я померла, то мені б не сподобалось, коли б Олаф покохав іншу.

– Ти б не знала – ти б була мертва, – зауважив Вільям.

– А ти, Луїзо? – Марк помітив, що я мовчу. – Чи відчуваєш провину?

– А може... може, ми поки послухаємо інших?

– Я католичка, – врятувала мене Дафна. – Я відчуваю провину чи не за все на світі. Так у всіх черниць.

– А чому тобі важко про це говорити, Луїзо?

Я сьорбнула кави. Усі на мене дивилися. «Давай-но», – підганяла я себе.

– Бо я не змогла його спинити. – Я глтинула. – Іноді я думаю, що якби я була розумнішою або... або поводитись інакше... або просто була – не знаю... Не такою...

– Ти відчуваєш провину за смерть Білла, бо тобі здається, що ти могла б його зупинити?

Я потягла якусь нитку, що стирчала з одягу. Коли я витягла її до кінця, вона наче щось посунула в мене в голові.

– А ще тому, що я живу набагато менш цікавим життям, ніж йому обіцяла. А ще тому, що він, по суті, купив мені квартиру – а моя сестра, мабуть, ніколи не зможе мати власне житло. А ще тому, що мені навіть не подобається жити в тій квартирі, бо я не відчуваю, що вона моя, і мені здається, що якось неправильно обживати її, бо в мене вона асоціюється лише зі смертю В... Білла, на якій я, виходить, нажилася.

Запала недовга тиша.

– Не треба відчувати провину через житло, – сказала Дафна.

– Аби мені хтось лишив квартиру, – мовив Суніл.

– А був би казковий кінець, правда? Чоловік помирає, усі роблять якісь висновки з цього, живуть далі та по його смерті роблять щось чудове. – Я

вже не думала, що кажу. – А я нічого не зробила. Насправді, я просто провалилася за всіма пунктами.

– А мій батько плаче щоразу, коли спить із жінкою, бо вона не моя мама, – бовкнув Джейк, переминаючи руки та дивлячись на нас із-під чубчика. – Він причаровує жінок, затагує їх у ліжко – а потім журиться через це. Наче все нормально, якщо потім тобі соромно.

– Думаєш, він використовує своє почуття провини як якір?

– Я просто думаю, що коли займаєшся сексом – треба радіти з цього, а не...

– А я б не почувався винним через те, що займаюся сексом, – утрутився Фред.

– Або ж поведься з жінками як із друзями і не роби нічого такого, за що потім почуватимеш провину. Або ж узагалі не спи ні з ким і шануй пам'ять мами, аж доки не будеш дійсно готовий жити далі.

На слові «шануй» його голос затнувся. Ми всі вже звикли до раптових змін виразу обличчя, тому, дотримуючись нашої німої угоди, відверталися, доки можливі сльози не відійдуть.

Марк м'яко запитав:

– Ти казав батькові, що відчуваєш, Джейку?

– Ми не говоримо про маму. Він тримається поки, ну, поки ми не говоримо про неї прямо.

– Тобі важко самому нести такий тягар.

– Так. Ну, саме тому я ж тут, правильно?

Запала недовга тиша.

– Джейку, сонечко, візьми печива, – запропонувала Дафна, і ми почали передавати бляшанку по колу. Ми всі трохи заспокоїлись, коли Джейк узяв печиво, – хоч і незрозуміло, чому це так подіяло.

Я думала про Лілі. Суніл розповідав, що плаче у відділі випічки в супермаркеті, але я майже не слухала. Щоправда, вчасно зробила співчутливий вираз обличчя, коли Фред розказував, як на самоті справляє день народження Джиллі з повітряними кульками. День добігав кінця – і епізод з Лілі почав перетворюватися на якийсь яскравий сюрреалістичний сон.

«Як могло так статися, що у Вілла дочка?»

– Ви просто випромінюєте щастя, – почувся саркастичний коментар Джейкового батька, який спирався на мотоцикл. Я саме пройшла повз нього на паркінгу.

Спинившись навпроти, я відповіла:

– Це група підтримки для невтішних – можна подумати, хтось виходить звідти пританцьовуючи.

– Ваша правда.

– Та це не те, що ви думаєте... Річ не в мені. Це... Це все той підліток. Дівчина.

Він трохи відкинув голову, дивлячись на Джейка, що йшов десь позаду мене.

– О, ну тоді мої співчуття з цього приводу. Хоча ви здається замолодою, щоб мати дочку-підлітка, якщо з мого боку ввічливо так сказати.

– О, ні! Ні, не дочка! Це... це складно.

– Я б залюбки дав вам пораду. Та не маю гадки, про що мова. – Він ступнув на крок уперед і обійняв Джейка, що той похмуро стерпів. – Ти в нормі, юначе?

– Нормально.

– Нормально, – луною відповів Сем, глянувши на мене. – Ось і воно. Універсальна відповідь підлітків. Війна, голод, хтось виграв у лотерею, хтось прославився на весь світ – усе нормально.

– Не треба було по мене заїжджати. Я йду до Джулс.

– Підвезти?

– Вона живе тут, просто в отій багатоповерхівці. – Джейк показав пальцем. – Так що я, думаю, дійду.

Обличчя Сема зберігало той самий вираз.

– Ну то, може, наступного разу надішлеш есемеску? Щоб я не їхав сюди й не чекав?

Джейк знизав плечима й пішов, закинувши рюкзак за плече. Ми мовчки дивилися йому в спину.

– Побачимося пізніше, Джейку! Добре?

Той підняв руку, але не озирнувся.

– Ну, – сказала я, – тепер мені трошечки краще.

Сем труснув головою. Він так дивився вслід синові, наче просто не міг витримати розлуки з ним.

– Йому іноді важче, ніж зазвичай. Луїзо, – він раптом повернувся до мене, – може, хочете кави чи ще чогось? Щоб я не почувався як найбільший невдаха у світі. Вас же Луїза звати, я не помилився?

Я згадала, що Джейк розповідав у групі: «У п'ятницю тато привів додому якусь придуркувату блондинку, Мегз. Вона просто дуріє від нього. Коли він пішов у ванну, вона все розпитувала мене, чи не говорив він про неї, поки її не було».

Компульсивно спить із жінками. Але він такий милий, і тоді, у швидкій, він дуже мені допоміг. Крім того, альтернативою його запрошенню в мене було знову сидіти вдома і думати про те, що ж коїться в голові у Лілі Готон-Міллер, так що:

– Тільки якщо говоритимемо про щось, крім підлітків.

– Може, про ваш одяг?

Я глянула на свою зелену блискучу спідницю та ірландські танцювальні туфлі.

– У жодному разі.

– Ну, варто було спробувати, – сказав він, перекидаючи ногу через мотоцикл.

Ми сіли на терасі майже порожнього паба, недалеко від мого дому. Він замовив чорну каву, а я – фруктовий сік.

У мене було досить часу нишком його розглядати, адже не треба було ухилятися від машин на паркінгу і я не була прив'язана до нош швидкої. Ніс у нього був із промовистою горбинкою, а в очах читалося, що він бачив майже все, на що здатні люди, і вже, мабуть, ніщо його не може здивувати. Сем був високий та широкоплечий, трохи грубіший за Вілла. Його жести можна б було назвати економними, наче він постійно намагався нічого навколо не зламати своїми розмірами. Вочевидь, йому більше подобалося слухати, ніж говорити, або, може, я просто вже давно не була з чоловіком наодинці – я без упину теревенила. Про роботу в барі – він сміявся з Річарда і жахався через мою форму; про те, як дивно знов опинитися вдома на якийсь час та про жакливі татові жарти; про дідуса та його пончики; про оригінальне використання синіх маркерів, яке винайшов мій племінник. А водночас у голові знову майнула думка, яка часто в мене буває, – скільки ж усього я не кажу: про Вілла та про всі ті сюрреалістичні речі, що сталися зі мною минулого вечора, про себе. З Віллом мені не треба було думати, що казати. Говорити з ним було так само природно, як дихати. А зараз мене цілком улаштовувало насправді зовсім нічого про себе не казати.

Сем просто сидів, кивав, дивився, як вулицею проїжджають машини, та пив каву – наче для нього було звичною справою проводити час у компанії несамовито балакучої незнайомки в блискучій зеленій міні-спідниці.

– А як ваше стегно? – запитав він, коли я нарешті припинила тріщати.

– Непогано. Хотілося б нарешті перестати шкутильгати.

– Перестанете, якщо й надалі проходите тимете фізіотерапію. – На якусь мить я згадала його голос у машині швидкої: спокійний, незворушний – він навіть мене заспокоював. – А як щодо інших травм?

Я глянула на себе, наче могла дивитися крізь одяг.

– Ну, не так уже й погано, якщо не звертати уваги, що я маю такий вигляд, наче хтось розмалював мене яскравою червоною ручкою.

Сем кивнув.

– Вам пощастило. Падіння було серйозне.

Ось воно знову: шлунок підстрибнув, під ногами повітря. «Не можна передбачити, що буде, якщо впасти з великої висоти».

– Я не збиралася...

– Ви вже казали.

– Казала, та не думаю, що хтось мені вірить.

Ми обмінялися ніяковими усмішками – цікаво, чи вірить мені він.

– То що, багато ви підбираєте людей, які падають з дахів?

Він похитав головою, дивлячись кудись по той бік дороги.

– Я підбираю шматки. Радий, що у вашому випадку шматки вдалося зібрати до купи.

Запала якась довга тиша. Я роздумувала, що варто казати, а що ні, – у мене вже давно не було практики спілкування з чоловіками наодинці (принаймні тверезою), тому я нервувала й хапала ротом повітря, наче риба.

– То що, розкажете про вашого підлітка? – запропонував Сем.

Я була рада розповісти це бодай кому, тож почала: про пізній дзвінок у двері, про нашу дивну зустріч, про те, що я вчитала на фейсбуці, і про те, як вона втекла, перш ніж я змогла второпати, що робити.

– Ого, – сказав він, коли я закінчила. – Це... – труснув головою, – це... Ви думаете, вона дійсно та, за кого себе видає?

– Вона наче схожа на нього трохи. Але, якщо чесно, не знаю. Може, це я сама вишукую схожість? Бачу те, що хочу бачити? Таке може бути – я постійно думаю про те, як було б добре, аби після нього щось лишилося. Ну, коли не думаю про те, яка я невдаха. Крім того, є й інші думки: якщо вона і справді його дочка, то страшенно несправедливо, що він ніколи її не знав; як із цим даватимуть раду його батьки; а що, якщо зустріч із нею могла змінити його думку? Що, коли саме це могло б переконати його, що... – Мій голос затнувся, і я змовкла.

Сем відхилився на стільці та насупив брови.

- Саме через цього чоловіка ви тепер відвідуєте групу підтримки?

- Так.

Він вивчав мене, намагаючись зрозуміти, чим Вілл для мене був.

- Я не знаю, що робити, - сказала я. - Чи знайти її, чи полишити все це?

Він думав, роздивляючись місто навколо нас.

- А що б він зробив?

Його слова ошелешили мене. Я дивилася знизу вгору на цього великого чоловіка з відкритим поглядом, дводенною щетиною та добрими вправними руками. Усі мої думки кудись зникли.

- Ви як?

Я зробила великий ковток соку, намагаючись приховати те, що великими літерами було написано в мене на обличчі. Раптом з якоїсь невідомої мені причини захотілося заплакати. Усе це вже занадто. Дивна ніч - вона вибила мене з колії. Вілл знову наче з'явився на обрії мого життя - він був у кожній моїй розмові. Я раптом побачила його обличчя з тією саркастично зведеною бровою - він наче казав: «Що це ти робиш, Кларк?»

- Просто... довгий день. Думаю, якщо ви не проти, я...

Сем відсунув свій стілець та підвівся.

- Ні, ні, звісно не проти. Ідіть. Вибачте, я не подумав...

- Усе було добре, просто...

- Ніяких проблем. Довгий день. Зустріч вашої групи. Я ж розумію. Ні-ні, - заперечив він, коли я почала шукати гаманець, - я заплачу за ваш сік.

Мені здається, я бігла до своєї машини, забувши про шкутильгання. Усю дорогу я відчувала спиною його погляд.

Припаркувавши машину коло будинку, я зрештою видихнула, наче утримувала дихання від самого бару. Кинула оком на крамницю на розі, потім на вікна своєї квартири і вирішила, що не хочу поводитися розважливо. Я хотіла вина - декілька великих повних келихів. Пити, аж доки зможу припинити озиратися назад. Або взагалі дивитися на будь-що.

Коли я вилазила з машини, заболіло стегно. Воно постійно боліло відтоді, як я познайомилася з Річардом. Фізіотерапевт казав мені не проводити забагато часу на ногах, але сама лише думка сказати про це Річардові наводила жах.

«О, я зрозумів. Ви хочете працювати в барі і мати можливість увесь день сидіти. Правильно?»

Я уявила його вгодоване обличчя, що ідеально підходить для керівника середньої ланки, його охайну невиразну стрижку, ту втомлену перевагу, з якою він ставиться до інших, хоча сам лише на пару років старший за мене. Я заплющила очі, намагаючись позбутися тривожного ворухіння в животі.

– Дякую, це все, – відповіла я на запитання касира, ставлячи пляшку «совіньон блан» на прилавок.

– Вечірка, мабуть?

– Що?

– Ну, твій костюм. Ти... Не кажи, не кажи. – Самір потер підборіддя. – Ти Білосніжка?

– Угадав.

– Обережніше з вином. Порожні калорії, розумієш? Краще пити горілку – ось чистий напій. Можна з лимоном. Я завжди це кажу Джинні – вона живе на тому боці вулиці. Вона стриптизерка, ти в курсі? Їм треба стежити за фігурою.

– О, поради щодо правильного харчування? Дуже мило з твого боку.

– Уся річ у цукрі. Треба контролювати кількість цукру. Немає сенсу купляти знежирені продукти, якщо в них повно цукру, – це і є порожні калорії. Найгірше – отой хімічний цукор. Він пристає до кишків.

Він провів вино через касу та віддав мені решту.

– А що ти їси, Саміре?

– Локшину з беконом. Смакота!

Я загубилась у своїх думках десь між болем у тазу, відчаєм щодо роботи та дивним бажанням і собі з'їсти тієї локшини з беконом – і раптом побачила її. Вона сиділа коло мого під'їзду на землі, обіймаючи коліна. Я взяла решту і майже побігла через дорогу.

– Лілі?

Вона повільно підвела голову. Голос нечіткий, очі червоні – наче вона плакала.

– Мене ніхто не впустив. Я дзвонила в усі квартири – але ніхто не впустив.

Я відімкнула, поклала ключ у сумку і схилилася над нею:

– Що сталося?

– Я хочу спати, – сказала вона й потерла очі. – Я страшенно втомилася. Хотіла взяти таксі додому, але в мене немає грошей. – Я відчула гіркий запах алкоголю.

– Ти що, п'яна?

– Не знаю, – моргнула вона, схиляючи голову. Може, тут не тільки в алкоголі річ? – Тільки якщо я твереза, значить, ти зовсім на лепрекона перетворилася. – Вона поплескала себе по кишенях і щось витягла. – Дивись, що в мене є! – Вона простягла мені наполовину скурений косяк – пахло точно не тютюном. – Давай курнемо, Лілі! Ой ні, ти Луїза. Лілі – це я.

Вона хихикнула й дещо незграбно витягла з кишені запальничку. Спробувала підкурити косяк не тим кінцем запальнички – не вийшло.

– Ну добре, час їхати додому. – Я забрала в неї косяк і, не зважаючи на протести, розтерла його ногою. – Я викличу тобі таксі.

– Але я не...

– Лілі! – почувся голос.

Я підняла голову. На другому боці вулиці стояв хлопець. Руки в кишенях, пильно на нас дивиться. Лілі глянула на нього та відвела очі.

– Хто це? – запитала я в неї.

Вона роздивлялася свої ноги.

– Лілі, ходи-но до мене! – У його голосі вчувалося право власності. Він стояв, широко розставивши ноги, – наче навіть здалеку був певен, що вона послухається його. Мені стало моторошно.

Ніхто не ворухнувся.

– Це твій хлопець? Ти хочеш із ним поговорити? – тихо запитала я.

Вона щось пробурмотіла – я нічого не розібрала. Довелося нахилитися ближче та попросити її повторити.

– Прожени його. – Вона заплющила очі та відвернулася до дверей. – Будь ласка...

Він почав переходити вулицю, наближаючись до нас. Я спробувала надати голосу максимально владного тону і сказала:

– Ти вже можеш іти, дякую. Лілі йде зі мною.

Він зупинився посеред дороги. Я зустріла його погляд.

– Поговориш із нею пізніше. Добре?

Я натисла на кнопку домофону і пробурмотіла своєму уявному величезному ревнивому бойфрендові:

- Так. Може, спустишся та допоможеш мені, Дейве? Дякую.

Обличчя хлопця не віщувало нічого хорошого. Він повернувся, витяг телефон і низьким голосом почав щось бурмотіти своєму співрозмовникові, не звертаючи уваги на бібикання таксі, яке намагалось його об'їхати. Відходячи далі, він продовжував кидати в наш бік короткі погляди.

Я зітхнула - дещо нервовіше, ніж очікувала. Не дуже елегантно я взяла Лілі під пахви та з прокльонами затягла її в хол.

Тієї ночі вона лишилася ночувати в мене - я просто не знала, що з нею робити. Її двічі збудило у ванній, та коли я спробувала їй допомогти, притримуючи волосся, вона мене прогнала. Свій домашній номер телефону вона мені теж не дала - а може, просто не могла його згадати. Мобільний у неї було заблоковано.

Я допомогла їй помитися та перевдягтись у мої штани та футболку. Коли вона зайшла у вітальню, то вигукнула: «О, ти тут прибралася!» Наче я це для неї зробила. Мені вдалося змусити її випити склянку води та влягтись на диван у безпечній позі - хоча я була впевнена, що в неї в шлунку вже все одно нічого не лишилося.

Коли я підняла їй голову, щоб уместити на подушку, вона розплющила очі й уперше подивилася на мене тверезо.

- Вибач, - тихо мовила вона. Так тихо, що я навіть не впевнена, що розчула правильно. На очі їй навернулися сльози.

Я накрила її ковдрою і дивилася, як вона засинає. Бліде обличчя, сині кола під очима. Брови як у Вілла, таке саме ледь помітне ластовиння.

Згадала, що забула замкнути двері - ключі забрала з собою в ліжко та сховала під подушку. Не знаю нащо: може, щоб вона нічого не вкрала, а може, просто щоб не пішла. Я ще довго лежала без сну. У голові дзвеніли сирени та звуки аеропорту. Обличчя сумних людей у церкві. Погляд хлопця через дорогу. Якось незнайома людина, що спить у мене під дахом. І голос: що це ти робиш?

А що ще я могла зробити? Зрештою, коли пташки розпочали свої ранкові пісні, а вантажівка з пекарні почала розвантажувати свою ношу, мої думки сповільнилися, завмерли - і я заснула.

Я відчула запах кави. Мені знадобилося декілька секунд, щоб у голові зародилася думка: звідки взагалі в моїй квартирі може бути запах кави?

Коли врешті я знайшла відповідь на це запитання, я підскочила з ліжка й натягла на себе кофту.

Вона сиділа на дивані по-турецькому й курила, використовуючи мою улюблену чашку як попільничку. Працював телевізор – якесь придуркувате дитяче шоу з яскраво вдягненими ведучими, що мали вигляд наркоманів. На камінній полиці стояли дві пластикові чашки.

– О, привіт. Твоя чашка праворуч, – сказала вона, кинувши оком у мій бік. – Я не знала, що тобі взяти, тому обрала американо.

Я зморщила ніс від запаху цигарок. Глянула на годинник.

– Котра година?

– Ну, кава вже, мабуть, вихолола. Я не знала, чи треба тебе будити.

– У мене вихідний. – Я потяглася за чашкою. Ще тепла. Я з радістю ковтнула, а потім здивовано глянула на чашку.

– Стривай-но. Звідки в тебе кава? Я ж замкнула вхідні двері.

– Я спустилася пожежною драбиною, – пояснила вона. – Грошей у мене не було, так що я розповіла продавцеві в кіоску, з якої я квартири, – він сказав, що ти можеш занести гроші пізніше. О, ти також винна йому за дві булочки з копченою сьомгою та сиром.

– Та ну? – Я хотіла, щоб мій голос звучав суворо, але раптом захотілося їсти.

Вона впіймала мій погляд.

– Ой, а булочки я вже з'їла. – Вона видихнула дим просто всередину кімнати. – У тебе в холодильнику малувато їжі. Тобі справді треба трохи обжитися тут.

Ця ранкова Лілі сильно відрізнялася від тієї дівчини, яку я минулого вечора знайшла на вулиці. Важко повірити, що це одна й та сама людина. Я повернулась у спальню, щоб повністю вдягтися – чула, як вона прошльопала в кухню, щоб налити собі води.

– Гей, як тебе... Луїзо! Позич мені трохи грошей? – погукала вона.

– Якщо це для того, щоб знову нализатися, то ні.

Вона без стуку зайшла в мою спальню – мені довелося прикритися кофтою.

– І можна я лишуся тут іще на одну ніч?

– Лілі, мені треба поговорити з твоєю мамою.

– Нащо?

– Мені треба більше інформації про те, що взагалі відбувається.

Лілі стояла у дверях.

– Ти не віриш мені.

Я жестом попросила її відвернутися, щоб я могла застебнути ліфчик.

– Вірю. Але давай домовимося: якщо ти від мене чогось хочеш, то я маю право знати про тебе більше.

Я саме натягла футболку, коли вона повернулася:

– Роби як хочеш. А мені ще треба речі забрати.

– Що? Звідки? Де ти ночувала?

Вона вийшла – наче й не чула запитання, – підняла руку й понюхала в себе під пахвою.

– Можна, я скористаюся твоєю ванною? Від мене страшенно смердить.

За годину ми вже приїхали в Сент-Джонс-Вуд. Я була надивовижу виснажена – як подіями ночі, так і дивною енергією, що йшла від Лілі. Вона без упину метушилася, курила – потім раптом замовкала, і повисала така важка тиша, що я майже відчувала вагу її думок.

– Хто то був? Той хлопець учора? – Я зберігала нейтральний голос та спокійний вираз обличчя.

– Та ніхто.

– Ти казала, що він твій хлопець.

– Ну, значить, хлопець. – Її голос напружився, обличчя не виказувало жодної емоції. Коли ми під'їхали ближче до будинку її батьків, вона схрестила руки на грудях та притисла коліна до грудей. У неї став такий зухвалий погляд, наче вона вже вела з кимось німу битву. Я спочатку сумнівалася, чи правду вона сказала щодо Сент-Джонс-Вуд, але потім вона показала рукою на широку вулицю, засаджену деревами, і сказала повернути в третій з'їзд праворуч. Вулиця була такою, на яких зазвичай живуть дипломати й банкіри-емігранти з Америки. Такими вулицями, здається, навіть ніхто ніколи не їздить. Я припаркувала машину та глянула на високу білу будівлю, прикрашену ліпниною, з охайно підстриженими тисами й бездоганними вікнами.

– Ти живеш тут?

Вона ляснула пасажирськими дверцятами так, що машина загриміла.

– Я не живу. Вони тут живуть.

Вона відчинила двері, і я ніяково пішла за нею, відчуваючи себе незваною гостею. Ми зайшли в просторий хол із високою стелею, паркетом на підлозі та величезним дзеркалом у золоченій рамі на стіні – на ньому вже й місця не лишилося від білих карток-запрошень. На маленькому старовинному столику поряд стояла ваза з чудовим букетом – запах квітів заповнював собою все приміщення.

Звідкись із другого поверху долітав галас, може, дитячі голоси – складно було розібрати.

– Мої брати, мамині діти від другого шлюбу, – презирливо пояснила Лілі, проходячи в кухню. Вочевидь, вона чекала, що я піду за нею. Кухня була величезна, у модерністських сірих кольорах. Поліровані робочі поверхні сіро-коричневого кольору тяглися всюди. Усе тут кричало грошима: від тостера «Дуаліт» до кавової машини, яка була досить складною навіть для роботи в міланській кав'ярні. Лілі оглянула вміст холодильника, витягла звідти контейнер зі шматочками свіжого ананаса й почала їсти просто руками.

– Лілі? – Згори почувся схвильований жіночий голос. – Лілі, це ти? – Звуки кроків сходами.

Лілі закотила очі.

У дверях з'явилася блондинка. Спочатку вона глянула на мене, потім на Лілі – та жадібно закидала шматочки ананаса до рота. Підійшовши до дівчини, блондинка забрала в неї контейнер:

– Де, чорт забирай, ти була? У школі всі просто шаленіють! Тато їздить по всьому району, розшукуючи тебе! Ми думали, тебе вбили! Де ти була?

– Він мені не тато.

– Облиш свої жарти, юна леді. Ти не можеш просто зайти сюди, наче нічого не сталося! Ти що, не розумієш, якого клопоту нам завдала? Я півночі просиділа з твоїм братом, а потім так і не змогла заснути, бо хвилювалася через тебе. Мені довелося скасувати поїздку в гості до бабусі Готон, бо ми не знали, що з тобою.

Лілі спокійно дивилася на неї.

– Ви нечасто переймаєтеся, що зі мною.

Жінка від злості залякла. Вона була дуже стрункою – мені здалося, що це від екзотичних дієт чи несамовитих фізичних навантажень. Волосся було красиво й дорого підстрижене й пофарбоване – так, що й не скажеш, що це ненатуральний колір. Джинси на ній, як я зрозуміла, були дизайнерські. Її видавало тільки обличчя: неймовірно стомлене, хоч і гарно засмагле.

Вона різко повернулася до мене:

– Це у вас вона була?

– Так, але...

Вона оглянула мене з голови до ніг – і, вочевидь, їй не надто сподобалось побачене.

– Ви знаєте, скільки проблем завдали нам? Ви взагалі уявляєте, скільки їй років? Що взагалі ви хочете від такої дівчини? Вам же вже, мабуть, за тридцять?

– Узагалі-то, я...

– Тобто ось у цьому справа? – звернулася вона до дочки. – У тебе стосунки з цією жінкою?

– Ой, мамо, та замовкни вже! – Лілі знов заволоділа ананасами й доїдала їх. – Це не те, що ти думаєш. Вона ні в чому не винна. – Дівчина на мить замовкла, щоб з'їсти останній шматочок. Може, для більшої драматичності. – Вона доглядала мого батька. Мого справжнього батька.

Таня Готон-Міллер сиділа, спираючись на численні подушки кремового дивана, та мішала ложкою каву. Я притулилася на іншому кінці дивана, роздивляючись здоровенні свічки «Диптік» та художньо розкладені журнали «Інтер'єр». Я боялася спертися на спинку, як вона, бо мені здавалося, що обов'язково розіллю каву собі на коліна.

– Звідки ви знаєте мою дочку? – спитала вона втомлено. У неї на безіменному пальці красувалися два діаманти – я таких великих у житті не бачила.

– Вона просто прийшла до мене додому. Я й гадки не мала, хто вона.

Якусь мить жінка обдумувала це.

– І ви доглядали Вілла Трейнора?

– Так. До самої його смерті.

Запала недовга пауза, протягом якої ми обидві уважно розглядали стелю: просто над нашими головами щось гучно бабахнуло.

– Мої сини, – зітхнула вона. – У них є проблеми з поведінкою.

– Вони від...?

– Вони не від Вілла, якщо ви про це.

Знову тиша. Ну, якщо можна назвати це тишею, бо на другому поверсі несамовито волали. Знову якийсь удар – і тепер уже тиша, але якась лиховісна.

– Місіс Готон-Міллер, – звернулася я. – Це правда? Лілі – дочка Вілла?

Вона трохи підняла підборіддя.

- Так.

Мене раптом почало трусити, і я вирішила, що краще поставити каву на столик.

- Не розумію. Як... я не розумію...

- Усе досить просто. Ми з Віллом зустрічалися, коли вчилися на останньому курсі університету. Звичайно, я була до нестями в нього закохана. Усі були в нього закохані. Щоправда, я можу впевнено сказати, що почуття були взаємні. - Вона легенько всміхнулася і наче чекала, що я щось скажу.

А я не могла нічого сказати. Як міг Вілл не сказати мені, що в нього є дочка? Після всього, що нам довелося пережити?

Таня вела далі:

- Ми з ним були найкращою парою групи. Бали, прогулянки на човнах, поїздки кудись на вихідні - ну, ви знаєте, як це буває. Ми з Віллом - ну, ми були чи не всюди. - Вона розповідала так, наче ця історія й досі є для неї не минулим, а чимось, що знов і знов прокручують у голові. - А потім, під час випускного балу, мені довелося на якийсь час поїхати допомагати подрузі, Лізі, - у неї були неприємності. А коли повернулася - Вілла ніде не було. Я гадки не мала, куди він зник. Я чекала на нього, здавалося, вічність - по всіх приїжджали машини, а його все не було. Зрештою до мене підійшла якась знайома і сказала, що Вілл уже поїхав - з дівчиною на ім'я Стефані Лудон. У тієї Стефані Лудон давно були плани щодо Вілла. Спочатку я навіть не повірила, але поїхала до її будинку. Можете повірити: о п'ятій ранку він і дійсно вийшов з її дверей, а потім вони стояли на ганку й цілувалися так, наче їм було взагалі все одно, чи побачить їх хтось. Коли я вийшла з машини і вони мене побачили, у нього навіть не стало совісті посоромитися. Він просто сказав, що немає причин сприймати це занадто вже емоційно, бо ми все одно б розійшлися після випуску. Навчання скінчилось, і це стало для мене полегшенням - бо хто ж хоче бути «тією дівчиною, яку покинув Вілл Трейнор»? Але мені було важко пережити це, бо наш розрив став для мене громом серед ясного неба. Потім він почав працювати в Сіті - і я написала йому та запропонувала зустрітись, щоб хоча б поговорити та з'ясувати, що, в біса, між нами сталося. Я ж вважала, що ми з ним були щасливі, розумієте? А він просто наказав секретарці прислати мені листівку: співчуваю, але розклад Вілла надзвичайно завантажений, на жаль, він не має часу і бажає вам усього найкращого. Усього найкращого. - Вона скривила обличчя.

Усередині я вся здригнулася від болю. Хоч як я хотіла вірити їй, мені довелося визнати, що ця версія історії звучить, наче страшна правда. Вілл і сам дивився на своє життя з новою ясністю й визнавав, що жахливо поведився з жінками, коли був молодий. («Я був цілковитим кретином», - казав він.)

Таня казала далі:

- А потім, місяці через два, я зрозуміла, що вагітна. У мене завжди була страшенно безладна менструація, я й гадки не мала, що пропустила вже дві -

було аж надто пізно. Я вирішила зберегти дитину – і народилась Лілі. – Вона знов підняла підборіддя, наче готувалася захищатись. – Не було сенсу повідомляти його – після всього, що він сказав і зробив.

Моя кава вже давно вихолола.

– Не було сенсу?

– Він чітко дав мені зрозуміти, що не хоче мати зі мною нічого спільного. Він би вдавав, що я зробила це навмисне, щоб його затягти у шлюб, або ще щось.

У мене від подиву впала щелепа, і я її закрила.

– Ви... Місіс Готон-Міллер, вам не здавалося, що він мав право знати? Що він захотів би познайомитися з дочкою? Незважаючи на те, що між вами сталося?

Вона поставила чашку.

– Їй шістнадцять, – зауважила я. – Коли він помер, їй було чотирнадцять чи п'ятнадцять. А це доволі довгий проміжок часу...

– У неї вже був батько – Френсіс. Він дуже добре до неї ставився. Ми були сім'єю. Ми сім'я.

– Я не розумію...

– Вілл не заслужив права її знати. – Ці слова повисли між нами в повітрі. – Він був сволотою, зрозуміло? Вілл Трейнор був егоїстичною сволотою. – Вона прибрала пасмо волосся з обличчя. – Звичайно, я й гадки не мала, що він потрапив в аварію. Мене це страшенно шокувало. Але, якщо чесно, не думаю, що це щось змінило б.

Мені знадобилася приблизно хвилина, щоб я знову могла говорити.

– Змінило б. Для нього б змінило.

Вона кинула на мене колкий погляд.

– Він убив себе, – говорила далі я, і голос трохи затинався. – Вілл обірвав своє життя, бо не мав жодної причини його продовжувати. Якби він знав, що в нього є дочка...

Вона звелася на ноги:

– Е, ні. Ні. Ви цього на мене не повісите, міс Як-Вас-Там. Ви не змусите мене відчувати відповідальність за смерть того чоловіка. Ви що, думаете, у мене без того проблем у житті мало? Якби вам довелося пройти хоча б через половину того, що випало мені... Ні, Вілл Трейнор був жакливою людиною.

– Вілл Трейнор був найкращою людиною в моєму житті.

Вона окинула мене оком з ніг до голови.

– Ну, в це я можу повірити.

Ніколи не думала, що зможу відчувати таку миттєву неприязнь до когось. Я підвелася, щоб піти, коли почувся голос:

– Отже, батько навіть не знав про мене.

Лілі нерухомо стояла у дверях. Таня Готон-Міллер побіліла. Згодом, опанувавши себе, вона сказала:

– Я берегла тебе від болю, Лілі. Я знала Вілла дуже добре – і не була готова проходити разом з тобою через приниження, намагаючись умовити його стати частиною стосунків, яких він не хотів. – Вона поправила зачіску. – І тобі давно вже час кинути цю жакливу звичку підслуховувати.

Я більше не могла цього слухати. Виходячи з дверей, я почула нагорі якісь крики, а потім сходами злетіла пластикова вантажівка та розбилася на друзки десь унизу. Через поруччя глянуло занепокоєне обличчя – можливо, філіппінське. Я почала спускатися сходами.

– Куди ти йдеш?

– Вибач, Лілі. Ми... ми іншого разу поговоримо, добре?

– Але ти майже нічого не розповіла про тата.

– Він тобі не батько, – мовила Таня Готон-Міллер. – Френсіс змалечку робив для тебе набагато більше, ніж Вілл зробив би будь-коли.

– Френсіс мені не батько, – проревла Лілі.

Згори долетіли звуки чергової аварії та схвильований жіночий голос, який щось кричав незнайомою мені мовою. Іграшковий кулемет обстрілював повітря крихітними снарядами. Таня взялася за голову:

– Я не можу. Просто не можу.

Лілі схопила мене коло дверей.

– Можна пожити в тебе?

– Що?

– У твоїй квартирі? Я не можу тут залишатися.

– Лілі, я не думаю...

– Ну тільки сьогодні... Будь ласка.

– О, я вас прошу. Нехай вона залишається у вас – день чи два. Вона складе вам чудову компанію. – Таня махнула рукою. – Ввічлива, дбайлива, завжди допоможе. Просто мрія! – Її обличчя раптом задерев'яніло. – Подивимося, що з того вийде. Ви знаєте, що вона п'є? Курить у квартирі? Що їй не допускали до занять у школі? Вона ж розповідала, так?

Лілі мала такий вигляд, наче чула все це вже мільйони разів.

– Вона навіть не приїхала на іспити. Ми все для неї робимо: вихователі, репетитори, найкращі школи. Френсіс ставиться до неї як до рідної дочки. А вона просто плює на все. У чоловіка зараз проблеми в банку, у хлопців теж негаразди з поведінкою, а вона ні на йоту не робить нам життя простішим.

– Та тобі взагалі звідки знати? Я півжиття з нянечками. А коли народилися хлопці – ви взагалі відправили мене в пансіон.

– Я не могла з вами всіма впоратися! Я робила, що могла!

– Ти робила, що хотіла. А хотіла ти наново збудувати свою чудову родину – тільки без мене! – Лілі знов до мене повернулася. – Будь ласка? Хоч на трохи? Я обіцяю, я не буду завдавати клопоту, я буду допомагати.

Треба було відмовити. Я знала, що треба. Але я була страшенно зла на ту жінку. На якусь мить я відчула, що мушу зробити те, чого Вілл зробити не зміг.

– Добре, – згодилася я. – Збирай речі. Я почекаю внизу. – Повз мою голову пролетіло якесь створіння з «Лего», що безліччю шматочків упало коло моїх ніг.

Решта дня минула наче в тумані. Ми винесли коробки з моїми речами з вільної спальні та влаштували там їй кімнату або щось хоч трохи менш схоже на комору. Я повісила жалюзі, до яких довго не доходили руки, принесла лампу й вільну тумбочку. Купила розкладачку, яку ми разом занесли нагору сходами, а також стійку для одягу, нову пухову ковдру та наволочки. Їй ніби подобалося, що в неї є якась мета, і її зовсім не турбувало, що вона переїжджає до когось, з ким ледь знайома. Того вечора я з якимось дивним сумом дивилася, як вона розкладає свої речі у вільній кімнаті. Якою ж нещасною має бути дитина, щоб хотіти проміняти всю ту розкіш на кімнату, більше схожу на ящик із розкладачкою та хиткою стійкою замість шафи?

Я приготувала пасту, почувавшись дещо дивно через те, що є для кого готувати. Потім ми разом дивилися телевізор. О пів на дев'яту задзвонив її телефон, і вона попросила аркуш та ручку.

– Тримай. – Вона простягла мені аркуш. – Це мамин мобільний. І вона просить твій номер і адресу – на випадок чогось непередбачуваного.

Майнула гадка: як надовго вона надумала лишити Лілі в мене?

О десятій я, виснажена, сказала, що йду спати. Вона ще дивилася телевізор, сидючи по-турецькому на дивані та спілкуючись із кимось на своєму ноутбучі.

– Не сиди довго, добре? – У моему виконанні це прозвучало якось фальшиво, наче хтось удає дорослого.

Лілі не відводила очей від телевізора.

– Лілі?

Вона підвела на мене очі, наче щойно помітила, що я взагалі тут.

– О, до речі, я хотіла сказати. Там була я.

– Де там?

– На даху. Коли ти впала. І то я викликала швидку.

Я раптом побачила її обличчя там, у темряві. Ті великі очі та бліду шкіру.

– Що ти взагалі там робила?

– Я знайшла твою адресу. Удома всі просто збожеволіли, і я вирішила дізнатися про тебе трохи більше, перш ніж говорити з тобою. Я прийшла сюди та побачила, що зможу піднятися на дах по пожежній драбині – а в тебе світилося. Я просто чекала, правда. Але коли ти піднялася на дах і почала вештатися по парапету, я раптом подумала, що налякаю тебе, якщо щось скажу.

– Таки налякала.

– Ага. Але я не хотіла. Я взагалі думала, що вбила тебе. – Вона нервово розсміялася.

Ми з хвилину сиділи в тиші.

– Усі думають, що я стрибнула.

Вона глянула на мене.

– Правда?

– Ага.

Якусь мить вона обдумувала це.

– Це через те, що сталося з татом?

– Так.

– Ти сумуєш за ним?

– Щодня.

Вона замовкла. Зрештою сказала:

– Коли в тебе наступний вихідний?

– У неділю, а що? – Я поринула кудись у свої думки.

- Може, поїдемо у твоє містечко?
- Ти хочеш поїхати у Стортфолд?
- Я хочу побачити, де він жив.

8

Я не стала казати татові, що ми приїдемо. Я взагалі не могла придумати, як казати такі речі. Ми припаркувалися коло нашого будинку, і я з хвилину думала над тим, як разюче будиночок батьків відрізняється від того, де мешкала вона.

Коли я сказала, що мама обов'язково вмовить нас залишитися на обід, Лілі вирішила купити квітів. Я була запропонувала купити гвоздики на заправці, та вона розлютилася – хоч навіть і не знала людину, якій хотіла купити квіти. Мені довелося везти її в супермаркет на іншому кінці міста, де вона обрала величезний букет фрезій, півоній та жовтцю. Заплатила за нього, звісно ж, я.

- Посидь тут хвилинку, - сказала я, вилазячи з машини. - Я їх попереджу, перш ніж ти зайдеш.

- Але...

- Просто роби, як я кажу. Їм потрібно трохи часу підготуватися.

Я пройшла стежкою через маленький сад та постукала у двері. Чути було, як у вітальні працює телевізор. Я уявила, як на дивані сидить дідусь, дивиться перегони та беззвучно ворухить губами в такт тупоту копит. Я згадала ті місяці, що я не приїздила сюди, бо думала, що мені тут більше не раді. Згадала, як забороняла собі згадувати цю стежку, мамині обійми, що пахнуть кондиціонером для білизни, і татів сміх.

Тато відчинив двері, і його брови злетіли вгору від подиву.

- Лу! Ми на тебе не чекали! Чи чекали!.. - Він ступив іще крок та обійняв мене.

Як же добре знов бути в родині!

- Привіт, тату.

Він чекав на порозі, притримуючи двері однією рукою. З коридору пахло смаженим курчам.

- Ти, може, зайдеш, чи влаштуємо пікнік у дверях?

- Я спершу маю щось сказати.

- Ти втратила роботу.

- Ні, я не втра...

- Ти зробила ще одне татуювання?

- Звідки ти знаєш про татуювання?

- Та я ж твій батько. Я знаю все, що ви тут разом із сестрою витворюєте з трьох років. - Він нахилився ближче до мене. - Твоя мати ніколи б мені не дозволила нічого набити.

- Ні, тату, я не зробила татуювання. - Я глибоко вдихнула. - Я... у мене дочка Вілла.

Тато закрив очі. За його спиною з'явилась мама у фартуху.

- Лу! - Вона побачила обличчя батька. - Що? Що таке?

- Вона каже, що в неї дочка Вілла.

- Що Вілла? - пискнула мама.

Тато весь побілів, намацав за спиною батарею та сперся на неї.

- Що? - Я розхвилювалася. - Що таке?

- Ти... ти ж не кажеш, що ти... ти виносила... ти...

Я ляснула рукою по обличчю.

- Та вона в машині. Їй шістнадцять років.

- О, дякувати Богові! Джозі, дякувати Богові! Вони... чого тільки не роблять зараз... ох... - Він заспокоївся. - Так що, дочка Вілла? Ти не казала, що в нього...

- Я й не знала. Ніхто не знав.

Мама визирала з-за татового плеча, роздивляючись машину, де Лілі намагалася вдавати, ніби не знає, про що тут іде мова.

- Ну то гукай її, - сказала мама, тримаючись за ший. - У нас тут чимале курча - на всіх вистачить, якщо я додам ще кілька картоплин. - Вона тряснула головою. - Дочка Вілла. Господи, Лу. Ти, мабуть, ніколи не перестанеш нас дивувати.

Вона помахала рукою Лілі, а та непевно помахала у відповідь.

- Заходь, сонечко!

Тато підвів руку, вітаючись, і тихенько пробурмотів мені:

- А містер Трейнор знає?

- Ще ні.

Тато потер собі десь на грудях.

- Це все, що ти хочеш сказати?

- Наприклад?

- Ну не знаю. Може, є ще щось? Крім того, що ти стрибаєш із дахів та приводиш додому давно загублених дітей. Може, ти збираєшся втекти з цирком чи всиновити дитину з Казахстану?

- Обіцяю нічого цього не робити. Поки що принаймні.

- Ну, дякувати Богові. Котра там уже година? Думаю, мені час чогось випити.

- Лілі, а де ти вчишся?

- У Шропширі, у маленькому пансіоні. Про нього мало хто чув - там майже самі лише багаті ідіоти та далекі родичі короля Молдови.

Ми всі зібралися в тісне коло за обіднім столом. І всі шестеро сподівалися, що нікому раптом не знадобиться в туалет, бо тоді б довелося всім уставати й відсувати стіл на шість дюймів у бік дивана.

- О, пансіон? Буфети, нічні вечірки та всяке таке? Це точно весело.

- Та не дуже. Буфет минулого року закрили, бо через нескінченні «Снікери» у багатьох дівчат почалися проблеми з травленням.

- Мати Лілі живе в Сент-Джонс-Вуд, - сказала я. - Лілі мешкає в мене - поки не познайомиться з іншою лінією своєї родини.

- Трейнори живуть тут уже багато поколінь, - сказала мама.

- Правда? Ви з ними знайомі?

Мама завмерла.

- Ну, не те щоб дуже...

- А який у них будинок?

Мамине обличчя скам'яніло.

- Про таке краще питати в Лу - це вона провела там... багато часу.

Лілі чекала.

Тато втрутився:

- Я працюю з містером Трейнором - він зараз завідує власністю.

- Дідусь! - раптом вигукнув мій дідусь та засміявся.

Лілі глянула на нього, а потім знову на мене. Я усміхнулася, хоча мені й досі ставало недобре, коли я чула ім'я містера Трейнора.

- Саме так, тату, - сказала мама. - Він буде Лілі дідусем - просто як ти. Хто хоче ще картоплі?

- Дідусь, - повторила Лілі, явно задоволена цим.

- Ми... ми зателефонуємо їм і скажемо, - пояснила я. - А якщо хочеш, то дорогою назад можемо проїхати повз їхній будинок, і ти його побачиш.

Моя сестра весь цей час сиділа мовчки. Лілі посадили поруч із Томом - може, для того щоб він трохи краще поведився. Хоча ще був ризик того, що він знову почне свої розмови про паразитів. Тріна уважно стежила за Лілі. Вона поставилася до цього з більшою підозрою, ніж мої батьки, - мама з татом просто приймали все, що я їм казала. Вона затигла мене нагору, поки тато показував Лілі сад, і поставила мені всі ті запитання, що вже давно бились у мене в голові, як пташка в клітці: «Ти й справді думаєш, що вона та, за кого себе видає? Чого вона хоче? І, нарешті, з якого дідька її рідна мати погодилася відправити її до тебе?»

- Як довго вона в тебе житиме? - пошепки спитала вона за столом, поки тато розповідав Лілі, як працювати з зеленим дубом.

- Ми про це не говорили.

У Тріни стало таке обличчя, що вона могла нічого їй не казати: я ідіотка, і її це взагалі не дивує.

- Вона двічі в мене ночувала, Трін. І вона ще така мала.

- Я про це їй кажу. Ти взагалі знаєш, що робити з дітьми?

- Ну, дитиною її назвати складно.

- Та вона гірше ніж дитина. Підлітки - це дошкільнята з гормонами. Вони вже достатньо дорослі, щоб хотіти робити дурниці, але розуму в них ще немає. Вона може вляпатись у цілу купу проблем. Я повірити не можу, що ти в це вплуталася.

Я передала їй підливку.

«Привіт, Лу! Яка ж ти молодець, що не втратила роботу в такі важкі часи! Я щаслива, що ти змогла одужати після того жахливого нещасного випадку. І я дуже рада тебе бачити».

Вона передала мені сіль і тихенько пробурмотіла:

- Ти ж знаєш, що не зможеш із цим упоратися - як і з...

- З чим?

- Зі своєю депресією.

- У мене немає депресії, - зашипіла я. - Я не в депресії, Тріно. І заради Бога, я не кидалася з того даху!

- Ти сама не своя вже давно - відтоді, як усе те з Віллом сталося.

- Та що ж мені зробити, щоб ти мені повірила? У мене є робота. Я ходжу на фізіотерапію, щоб привести в норму стегно. І я ходжу в групу підтримки, щоб привести в норму мізки. Тобі не здається, що в мене все нормально? - Мене вже слухали всі присутні. - До речі, ось що: Лілі там була. І вона бачила, як я впала. І це вона викликала мені швидку.

Уся моя родина витріщилася на мене.

- Це правда. Вона все бачила. Я не стрибала. Лілі, скажи моїй сестрі. Ти ж там була тоді, правда? Я ж вам казала, що чула жіночий голос. Я не божевільна. Вона все бачила. Я просто посковзнулася. Скажи, Лілі.

Лілі підвела очі від тарілки, пережовуючи їжу. Відтоді, як ми сіли за стіл, вона не переставала їсти.

- Ага. Вона абсолютно точно не намагалася покінчити з собою.

Мама з татом обмінялися поглядами, і мама непомітно перехрестилася та всміхнулася. Моя сестра підняла брови - найбільше вибачення, на яке я могла сподіватися. На мить я відчула радість.

- Ага. Вона просто кричала в небо. - Лілі ткнула вгору виделкою. - І була дуже-дуже сумною.

Запала коротка тиша.

- Ну, - почав батько. - Це... це...

- Це добре, - закінчила мама.

- Курча надзвичайно смачне. Можна мені ще шматочок? - попросила Лілі.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=23178298&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примечания

1

Символ Ірландії, різні назви однієї рослини. (Тут і далі прим. перекл.)

2

Смарагдовий край – поетична назва Ірландії.

3

Марка швейцарського шоколаду, який часто купляють у дьюті-фрі.

4

Район Лондона, традиційно найбідніший.

5

Відомий британський бігун.

6

Ім'я вигаданого ковбоя, героя книжок та фільмів.

7

Gap year – рік паузи в освіті, зазвичай між школою та університетом.
Молоді люди подорожують і намагаються визначитися щодо свого подальшого життя.

8

Центр Лондона.

9

Змагання з триатлону, що вважаються найскладнішими одноденними змаганнями у світі.

10

Пошепки (італ.).

11

Популярний парк розваг.

12

Мережа мотелів.

13

Відносно (лат.).

14

Співачка в стилі кантрі, з пишними білявими локонами.

15

Неформальна назва Нью-Йорка.

16

Один із найдорожчих і найпрестижніших районів Лондона.

17

Мережа стриптиз-барів.

18

Режисер, відомий своїми романтичними комедіями – наприклад, фільмами про Бріджит Джонс.

Шеффердз-Буш, як і Ноттінг-Гілл, – назва лондонського району.